Slovenski
VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXIV. CELOVEC, PETEK, 9. FEBRUAR 1979 ŠTEV. 6 (1903)

STUDIJSKA KNJIŽNICA

Tradicije in pridobitve naše protifašistične borbe

so nam jamstvo, da si bomo priborili, kar nam pripada

„Ko stojimo ob spomeniku partizanskih junakov in ugotavljamo, da počiva na koroški zemlji več kot 500 padlih partizanov, protifašističnih zavezniških vojakov in borcev za svobodo, ko ugotavljamo, da imamo koroški Slovenci dva narodna heroja — Matijo Verdnika-Tomaža tukaj v Svečah in Franca Pasterka-Lenarta v Železni Kapli, potem lahko s ponosom ugotovimo, da smo za boj za naše narodne in socialne pravice moralno oboroženi, pa tudi moralno zadolženi."

Tako je poudaril predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper, ko je minulo nedeljo govoril na spominski svečanosti ob 35-letnici smrti narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža ob njegovem grobu na pokopališču v Svečah, kjer se je zbralo okoli 600 ljudi z obeh strani meje (o prireditvi še posebej poročamo na drugem mestu — op. ured.).

Uvodoma je govornik spomnil, da ima spominska svečanost ob grobu narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža že dolgoletno tradicijo. Poudaril je, da bomo tudi v bodoče častili spomin naših padlih borcev, kajti to je naša človečanska dolžnost. Vsak narod časti svoje vojake, ki so padli za svobodo svojega ljudstva; še bolj smo dolžni koroški Slovenci, da ohranimo spomin na junake, ki so se borili in se žrtvovali za našo boljšo bodočnost. **„Naši partizani so umrli za nas, za naše potomce, padli so za svobodo slovenskega in avstrijskega naroda, ki sta trpela pod terorjem Hitlerjeve Nemčije,"** je dejal predsednik ZKP ter naglasil, da smo v tem boju na strani demokratičnih zaveznikov zmagali nad mračnjaštvom.

S to zmago smo si koroški Slovenci z nadčloveškimi napori priborili tudi člen 7 državne pogodbe. Kot eno najvidnejših pridobitev je tovariš Gašper omenil slovensko gimnazijo in dejal, da le-te prav gotovo ne bi bilo, če se koroški Slovenci ne bi bili uprli in z orožjem v roki vodili boj proti sistemu, ki nam je prepovedal celo govoriti svoj materni jezik, nas obsodil na smrt in razdelil našo podedovano zemljo med svoje nacistične pristaše.

Protifašistični boj koroških Slovencev pa se ob zmagovitem koncu vojne ni končal, je ugotovil predsednik Prušnik, marveč vsa povojna leta vodimo boj proti nacistični ideologiji, proti memškemu nacionalizmu, za popolno izvedbo člena 7 državne pogodbe. „Nimamo še dvojezičnih napisov povsod tam, kjer bi morali biti, kjer živimo Slovenci. Niso še prepovedane organizacije, ki javno in odkrito delujejo proti slovenski narodni skupnosti na Koroškem in s tem kršijo jasna določila člena 7. Tudi šola še nikakor ne odgovarja predpisom državne pogodbe, prav tako nimamo otroških vrtcev, razen nekaj zasebnih. **Imamo pa trdno voljo do življenja in te volje nam nihče ne more osporavati niti vzeti. Kajti to voljo do življenja in našo revolucionarnost smo podedovali od naših borcev, ki jim danes v ljubezni in spoštovanju posvečamo spomin. In tradicije ter pridobitve oborožene protifašistične narodno-osvobodilne borbe so nam jamstvo, da si bomo priborili, kar nam pripada."**

Govornik je dejal, da bomo nadaljevali boj proti nazadnjaškemu početju nemških nacionalistov, ki nimajo drugih političnih gesel kot zastareli deseti oktober in pa svoje namišljene „Verschleppte", medtem ko o krivdi za zločine nacizma, ko je bilo v drugi svetovni vojni pobitih nad 50 milijonov ljudi, raje molčijo. Poznajo le hujskanje naroda proti narodu, ščuvanje nemško govorečih proti slovensko govorečim, je menil predsednik ZKP ter spomnil, da so se prav v Svečah že večkrat predstavili s svojimi izzivalnimi gesli. „Iz tega mesta naj zvedo, da stoji v Ljubljani na pokopališču na Žalah velik in lep spomenik, kakršnega na Koroškem še ni, spomenik avstrijskim državljanom, ki so bili žrtev druge svetovne vojne. Če imajo ti ljudje dober namen in smisel za pieteto, potem naj obiskujejo in polagajo vence svojim žrtvam ob njihovem spomeniku; nihče jim tega ne brani. **Nas in našo slavno zgodovino pa naj pustijo v miru, če želijo koristiti svoji državi in dobrim sosedskim odnosom med Avstrijo in Jugoslavijo. Dobri sosedski odnosi lahko samo koristijo državljanom obeh držav, medtem ko hujskanje človeka proti človeku in ščuvanje na narodnostno mržnjo škoduje in zato ni za današnji čas."**

V našem boju proti ostankom starega in pojavom novega fašizma ter za izvedbo čl. 7 državne

(Dalje na 2. strani)

Predstavniki koroških Slovencev obiskali skupščino občine Ljubljana

Zadnji torek, 6. februarja, je 15-članska delegacija obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev obiskala skupščino občine Ljubljana. V pogovoru na začetku obiska so predstavniki ljubljanske občine poročali o gospodarskem, družbenem in kulturnem razvoju Ljubljane in o demokratičnih načelih in praksi narodnostne politike v Sloveniji.

Nato sta predsednika ZSO in NSKS podala poročilo o sedanjem narodno-političnem stanju na Koroškem, med drugim o zmeraj bolj perečih gospodarskih vprašanjih in o nalogah, ki jih je treba rešiti na področju predšolske vzgoje. Poudarila sta tudi pomen Ljubljane za koroške Slovence, saj je Ljubljana središče vsega slovenskega prostora.

Razpravljali so o tesnejšem sodelovanju na kulturnem in tudi gospodarskem področju; na podlagi konkretnejših predlogov, ki jih je treba še izdelati, bodo potekali še nadaljnji pogovori o realizaciji teh predstav.

Delegacija si je ogledala tudi gradbišče novega družbenega in kulturnega centra „Ivan Cankar", ki nastaja na Trgu revolucije v središču Ljubljane. Ljubljana, pa tudi vsa Slovenija, namreč potrebuje koncertno dvorano za pomembne politične manifestacije — za kongrese in konference, pa tudi za gledališko, glasbeno in dramsko dejavnost.

Popoldne je bil na programu obisk ene največjih slovenskih in jugoslovanskih Sestavljenih organizacij združenega dela (SOZD) „Emona", ki jo sestavljajo proizvodne, trgovske, hotelske in turistične delovne organizacije. Emona šteje na področju proizvodnje kmetijskih izdelkov med najbolj razvite komplekse, za njeno tehnologijo se zanimajo tudi v inozemstvu, udejstvujejo pa se tudi v maloobmejnem trgu med Jugoslavijo in Italijo pa tudi Madžarsko.

Napredki slovenskega naroda, s katerimi se je lahko seznanila delegacija koroških Slovencev, so važna moralna pobuda za nadaljnji boj za naše pravice.

ŠIROKA MEDNARODNA ZAHTEVA:

Nacistični zločini ne smejo zastareti

Zvezna republika Nemčija je spet enkrat „predmet" široke mednarodne diskusije. Gre — in to ne prvič — za vprašanje zastaranja nacističnih vojnih zločinov. Če se nemški politiki ne bodo premislili takorekoč v zadnjem trenutku, bodo namreč nacistični vojni zločini z 31. decembrom letošnjega leta zastareli prav v tisti državi, v kateri živi največ nacističnih zločincev, ki jih nikdar niso klicali na odgovornost. Torej je razumljivo, da vprašanje znova zaposluje široko mednarodno javnost, posebno v tistih državah, v katerih je nemški „Herrenmensch" za časa nacizma najbolj krvavo uresničeval svoj „novi red".

Med te države spada predvsem tudi Poljska, ki zato upravičeno poudarja, da zastaranje ali nezastaranje vojnih zločinov ne more biti samo notranja zadeva Zvezne republike Nemčije, marveč je to stvar vseh dežel, ki so bile žrtve hitlerjevskih zločinov. Poljska v tej zvezi tudi meni, da bi morale vse države izvajati določbe konvencije Združenih narodov o nezastaranju vojnih zločinov ter da bi morale odkrivati, izganjati in kaznovati fašistične vojne zločince. Direktor glavne poljske komisije za raziskovanje nacističnih zločinov prof. Czeclav Pilichowski je naglasil, da ima Poljska izjemno moralno pravico do boja zoper zastaranje vojnih zločinov. Poljska je bila tudi tista država, ki je dala pobudo za mednarodno konvencijo o nezastaranju vojnih zločinov — prav ZR Nemčija pa te konvencije ni ratificirala.

Med številnimi organizacijami v raznih državah, ki so pri zahodnonemških oblasteh protestirale zoper njihovo zadržanje v vprašanju zastaranja nacističnih zločinov, so tudi združenja avstrijskih žrtev nacizma in borcev proti fašizmu. V resoluciji, ki so jo poslali zahodnonemškemu kanclerju Schmidtu, poudarjajo, da je za demokratično nastrojene ljudi nerazumljivo, da zahodnonemške oblasti ničesar ne podvzamejo zoper zastaranje vojnih zločinov. Opozarjajo, da je v Nemčiji in drugod po svetu še veliko število nacističnih zločinov, ki za svoja dejanja niso bili kaznovani; vsi ti ljudje naj bi bili prihodnje leto oproščeni in bi se s svojimi zločini lahko še ponašali, če ZR Nemčija ne bo pravočasno sprejela ukrepe zoper zastaranje takih zločinov.

Na nerazumevanje in kritiko pa je zadržanje zahodnonemških oblasti naletelo tudi v Evropskem svetu, kjer prav tako poudarjajo, da je vse preveč nacističnih vojnih zločincev ostalo nekaznovanih. Skupščina evropskega sveta se je prejšnji teden z veliko večino izrekla zoper zastaranje nacističnih vojnih zločinov in bo verjetno ponovno zahtevala od ZR Nemčije ustrezne ukrepe. Tako zahtevo so zahodnonemškim oblastem predložili že dvakrat — najprej leta 1969 in potem še leta 1974 —, vendar obakrat brez uspeha.

Zaščita narodnih manjšin

je merilo demokratičnosti države

Medtem ko obstaja nevarnost, da se zaradi vladne krize v Italiji reševanje globalne zaščite tamkajšnje slovenske narodnostne skupnosti še dalje zavlačuje, pa je znotraj italijanskih strank v teku proces demokratizacije, ki se odraža med drugim tudi v njihovem odnosu prav do vprašanja slovenske manjšine. Zelo zgovoren je v tej smeri primer socialistov, ki so poleg komunistov in seveda Slovencev samih podvzeli že vrsto konkretnih korakov, da bi končno le prišlo do uzakonitve globalne zaščite slovenske manjšine v deželi Furlaniji-Julijski krajini.

O tem priča tudi izjava, ki jo je podal namestnik tajnika PSI Claudio Signorile tik pred izbruhom sedanje vladne krize v pričakovanju parlamentarne razprave o zakonskem osnutku za zaščito slovenske manjšine. Poudaril je, da je država dolžna zaščititi manjšine; ta dolžnost izhaja iz najvišjih načel ustave, katerim se ni mogoče izogniti niti z normami, ki bi formalno bile morda tudi ustavnega značaja.

„Socialisti smo prepričani, da je manjšinam potrebno zajamčiti sprejem vseh pravnih norm, ki naj odpravijo vse zapreke, ki dejansko omejujejo svobodo in enakost državljanov," je dejal vodilni predstavnik Socialistične stranke Italije in potem poudaril: *„V tem okviru moramo predvideti tudi gospodarske in družbene norme, ki predstavljajo temelj splošnega razvoja manjšinske skupnosti, ne glede na njeno številčno moč. Zaščitni zakon za takšno skupnost mora predvideti norme, ki naj veljajo za celotno skupnost v okviru dežele. Morebitna nehomogenost, ki je lahko plod različnih zgodovinskih okoliščin ali večjih diskriminacij, ki jih je utrpel del te skupnosti, nikakor ne sme negativno pogojevati pravice, katere je treba priznati tem stvarnostim. Kvečjemu mora biti spodbuda, naj se nudi večja priznanja tistemu, ki je bil dalj časa diskriminiran."*

Predstavnik socialistov je opozoril, da je Italija z osimskim sporazumom potrdila lojalnost načelu najširše možne zaščite državljanov, ki pripadajo slovenski etnični skupini, poleg tega pa izhaja to tudi iz ustave in njene notranje ureditve, zato bo — kot je naglasil — *„ukrep, ki ga bo parlament odobril v zvezi s tem, dal mero demokratičnosti naše države"*. Spomnil je na zakonski predlog, ki ga je predložila socialistična stranka v korist slovenske manjšine, „ki je edina izmed zgodovinskih narodnih manjšin, do katere je italijanska država še dolžnik". Ta predlog nudi jasen normativni okvir v zvezi s problemi slovenske šole in njene avtonomije, slovenskega tiska in občil, kulturnih ustanov in organizacij ter temeljne svobode uporabljanja slovenskega jezika v odnosu do javne uprave. Poleg tega namerava zagotoviti slovenski skupnosti s širokimi pooblastili krajevnim upravam tudi možnost vplivanja na odločitve gospodarskega, urbanističnega in družbenega značaja. *„Menimo pa tudi, da je potrebno ovrednotiti vlogo krajevnih avtonomij s stvarnim izvajanjem zakona, da bo zajamčena najširša zaščita ob raznolikosti krajevne stvarnosti in v zvezi z ozemeljskim območjem, na katerem naj se zakon izvaja — kar mora zajeti celotno področje, kjer je zgodovinsko naseljena slovenska skupnost."*

Mislimo, da bi se iz tega odnosa italijanskih socialistov do manjšinskega vprašanja lahko marsikaj naučili tudi avstrijski socialisti!

Nadaljujejo se priprave za letošnje občinske volitve

Volilna skupnost Borovlje

proti zadolževanju in novim obremenitvam

Volilna skupnost Borovlje, ki smo jo predstavili v eni zadnjih številk našega lista, ko smo poročali o njenih pripravah na letošnje občinske volitve, je občane zdaj že drugič nagovorila z dvojezičnim letakom „Občanova obvestila/Bürgerinformation".

V februarski številki prinaša članek pod naslovom „Proti zadolževanju in novim obremenitvam", v katerem ugotavlja, da boroveljska občinska koalicija (v njej ima dominantno vlogo SPÖ) očitno hoče pripeljati občino na rob propada — na račun občanov. Svojo ugotovitev Volilna skupnost utemeljuje s tem, da je občina pri proračunu za leto 1979 v višini nekaj nad 100 milijonov šilingov zadolžena s 50 milijoni šilingov, torej s polovico celotnega proračuna, povprečno na občana pa znaša zadolžitev več kot 6000 šilingov.

Približno enako vsoto, namreč 53 milijonov šilingov, je občina v zadnjih dveh mandatnih dobah izdala za gradnjo občinske hiše — „za velikansko palačo, ki si z njo nekateri vodilni možje v občini hočejo postaviti lasten spomenik iz železa in betona". Na vprašanje, kdo naj poravna te dolgove, list meni, da bodo morali pač občani seči v svoje žepe, kajti „Povišujejo občinske pristojbine — tako kot so storili s pristojbino za priključek na kanalizacijo in vodovod. Po volitvah se obetajo še nadaljnja povišanja. Tako prevalijo dolgove neposredno na občane. Na drugi strani pa je večji del dolgov treba poravnati iz rednega proračuna. Z mastnimi obrestmi za banke in neposredno iz davkov občanov."

Spričo tega ni čudno, da zmanjkuje denarja za druge zadeve, ugotavlja Volilna skupnost Borovlje in dodaja, da bo župan Woschitz kot nagrado za tako politiko proti interesom občanov dobil od svoje stranke še državnozborski poslanski mandat.

Proti vsemu temu hoče Volilna skupnost Borovlje nastopiti z drugo politiko — „s politiko, ki naj zlomi monopolno pozicijo socialistične stranke v občini." Zaradi te monopolne pozicije namreč o najpomembnejših zadevah ne odločajo v občinski sobi, marveč odločitve sprejemajo nekateri posamezniki v občinskem in deželnem vodstvu stranke; v občinskem svetu pa se morajo odborniki podvreči frakcijski disciplini in ne ravnajo kot zastopniki občanov, temveč kot zastopniki stranke. „Ne sprejemajo tistega, kar je v interesu občanov, temveč tisto, kar ima vodstvo stranke za potrebno, da ohrani pozicije oblasti v občini."

V članku je tudi navedeno, za kaj se zavzema Volilna skupnost Borovlje:

- Za enakopraven gospodarski razvoj celotne občine.
- Za pravičnejšo, boljšo občinsko politiko brez zadolževanja.
- Za več demokracije v občini — proti monopolnim pozicijam posameznih strank.
- Za politiko za občane — proti politiki za stranke.
- Za dosledno dvojezičnost v vseh občinskih zadevah — v občinski sobi, v otroškem vrtcu, v šoli, pri vseh uradih, v vsej upravi.

„Potrebnosti dvojezičnosti spričo tukaj živeče slovenske narodne skupnosti in spričo bližine meje z Jugoslavijo menda ni treba še posebej poudarjati — vsak dan se kaže, da je obvladanje drugega deželnega jezika v gospodarstvu, v upravi, v vsakdanjem življenju prava življenjska nuja," je rečeno v članku, ki se zaključuje s pozivom: Zato 25. marca podprite Volilno skupnost Borovlje!

Za interese občanov

v skrbi za mirno sožitje v občini

V okviru priprav na občinske volitve so pred nedavnim v Dobrli vasi postavili kandidate za samostojni nastop pod imenom Enotna lista Dobrla vas/Einheitsliste Eberndorf. Med kandidati je precej novih imen, zlasti je zastopana mlajša generacija, s čimer je bilo ustvarjeno boljše izhodišče za uspeh.

Nosilec liste je dosedanji občinski odbornik Martin Wastl, kmet iz Lovank, rojen leta 1945. Znan je kot prizadeven predsednik domačega prosvetnega društva „Srce", v zadnjih letih pa je tudi v občinski hiši dokazal, da interese občanov dobro zastopa. Na drugem mestu na kandidatni listi je šolski nadzornik Rudi Vouk (1926) iz Dobrle vasi. Tretji kandidat je Martin Pandel, nameščenec iz Mokrij; rojen je leta 1958, in njegova kandidatura dokazuje, da jemlje lista v Dobrli vasi interese mladih volivcev prav tako resno kot druge občinske zadeve. Na 4. mesto je bil izvoljen odvetnik dr. Matevž Grilc (1946) iz Dobrle vasi. Sledi na 5. mestu Jože Plesnik, delavec iz Goselne vasi. Šesto mesto pa zavzema nameščenka Marija Haschej, Kokje — kajti občinska politika naj bi se ne delala mimo in brez žensk, ko vendar predstavljajo dobro polovico občanov. Na ostalih mestih kandidirajo še: Florijan Sienčnik, kmet in gostilničar, Mokrije; Jakob Potočnik, kmet, Mokrije; Joško Urban, bančni uradnik, Dobrla vas; dr. Luka Sienčnik, živinozdravnik v pok., Dobrla vas; Olga Vouk, študentka, Dobrla vas; Rudolf Sdouc, upokojenec, Goselna vas; Rok Bučovnik, kmet, Goselna vas; Josef Pasterk, gozdni delavec, Kokje; Franc Haschej, zidar, Kokje.

V volilnem programu, ki ga bo Enotna lista Dobrla vas predložila občanom v posebni poštni pošiljki, bodo dali najmočnejši poudarek rešitvi gospodarskih problemov. Listi ni do praznih obljub in velikih napovedi, kakor jih je slišati iz ust drugih politikov. Prav na zadnji občinski seji je moral župan Hafner na vprašanje občinskega odbornika Martina Wastla priznati, da glede napovedane gradnje velikega industrijskega obrata za več kot sto zaposlenih na drobolskem polju na občini ne vedo ničesar konkretnega. Tudi deželni glavar torej zbuja le prazne upe. EL zastopa stališče, da bi morala občina domačim podjetjem nuditi vsaj enake ugodnosti, kot jih ponuja tujim investitorjem. Brez pospeševanja domačega gospodarstva pač ne bo možno zagotoviti zadostnega števila delovnih mest. Volilni program EL bo vseboval tudi čisto konkretne zahteve in predloge na raznih področjih občinske politike.

V volilni boj gre EL pripravljena in odločena, da s še večjim zaupanjem volivcev skuša uveljaviti dejanske interese občanov, brez socialnega in narodnostnega zapostavljanja, v skrbi za mirno sožitje v občini.

VEČ DEMOKRATIČNEGA DUHA

bo treba vnesti v občinske odbore

V sredo 31. januarja so se v Zadružnem domu v Šentjanžu zbrali prosvetaši, zadružniki, mladina in športniki, da se posvetujejo o bližnjih občinskih volitvah v občini Bistrici v Rožu. Sestanka sta se poleg domačinov in odbornika Občinske skupnosti Boštjana Malleja udeležila tudi predstavnika obeh osrednjih organizacij, tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliks Wieser in zastopnik Narodnega sveta koroških Slovencev Karel Smolle.

Do sestavitve kandidatne liste ni prišlo, ker so manjkali oziroma bili zadržani občani iz vzhodnega dela občine, predvsem iz Sveč. Na sestanku so se zmenili, da se bodo ponovno sestali v ponedeljek 12. februarja zvečer v Zadružnem domu v Šentjanžu.

Zastopnik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser je obljubil vso potrebno podporo in v svojih izvajanjih med drugim poudaril pomen maloobmejnega prometa v bistriški občini (med obema mejnima prehodoma — cestnim na Ljubelju in železniškim v Podroščici), ki lahko pozitivno vpliva na enakopravni položaj naše narodne skupnosti na Koroškem. Podprl je tudi mnenje navzočih, da je treba v občinsko sobo več demokratičnega duha. Navzoči so obsodili vse prej kot demokratično prakso, da se odborniki večinskih strank že prej pomenijo o raznih odločitvah oziroma sklepih, tako da na sejah pride samo še do glasovanja. Iz tega nujno sledi, da bo treba v prihodnje več zdrave diskusije in konstruktivne opozicije.

Na volilnem sestanku je prišlo jasno do izraza, da se bo treba odločneje zavzemati za želje oz. potrebe prebivalstva — za dvojezični vrtec, za dvojezično uradovanje, za pravičnejšo delitev subvencij, za izboljšanje prevoza šolarjev (zlasti iz Borovelj nazaj domov) itd.

Izražena je bila želja, da bi Občinska skupnost v Bistrici izdala informativni list, ki bi se izrecno posvetil socialno-gospodarskim, komunalnopolitičnim in narodnostnim problemom v občini.

Volilni sestanek v Šentjanžu je bil konstruktiven in poln idej. Odvijal se je v prijetnem vzdušju medsebojnega razumevanja.

1979
Mednarodno
leto otroka
unicef

Mednarodno leto otroka

naj bi bilo začetek lepše bodočnosti človeštva

Generalna skupščina OZN je 21. decembra 1977 s posebno resolucijo razglasila leto 1979 za mednarodno leto otroka. To se je zgodilo 20 let po sprejetju deklaracije o pravicah otroka, ki se med drugim zavzema za to, da je treba „vsakemu otroku zagotoviti fizični, mentalni, moralni, duhovni in družbeni razvoj na zdrav in normalen način v razmerah svobode in dostojanstva". Tedaj so osnovali tudi poseben organ za mednarodno leto otroka in ustanovili poseben sklad za pomoč otrokom — tistim, ki pomoč najbolj potrebujejo.

Iz UNICEF, organizacije, ki bo koordinirala dejavnosti v mednarodnem letu otroka, so sporočili, da je kakih 120 držav že osnovalo posebna telesa, v drugih pa jih še bodo ustanovili. Sklenili so, da v mednarodnem letu otroka ne bo nobene velike hrupne mednarodne manifestacije, marveč bodo vsi napori usmerjeni k zbiranju sil in sredstev za konkretne akcije, s katerimi bodo pomagali najbolj ogroženim otrokom po vsem svetu.

Takšno pomoč potrebuje kakih 350 milijonov zapuščenih otrok, nujna pa je tudi za milijone ogroženih nosečnic in dojilj. V te namene bi potrebovali v okviru 15-letnega programa milijardo dolarjev vsako leto. Razsežnosti nerešenih problemov so velikanske: v državah v razvoju na primer sedem od osmih otrok nima dovolj pitne vode, pet milijonov otrok pa zaradi bolezni, ki jih povzročajo nehigienske življenjske razmere, ne doživi niti enega leta starosti. Samo v Afriki je skoraj tri milijone otrok, ki imajo tako slabo prehrano, da jih komaj obdržijo pri življenju; kakih 16 milijonov pa jih je izpostavljenih slepoti in drugim boleznim zaradi nezadostne ali neustrezne prehrane.

Ob vseh teh strahotnih podatkih ni treba posebej omenjati dejstva, da v takšnih razmerah skrajnega pomanjkanja otroci ne morejo priti do najosnovnejše izobrazbe in razviti svojih sposobnosti. Ob zagotavljanju materialnih osnov za razvoj otrok bo zato v mednarodnem letu otroka treba posebno pozornost posvetiti tudi intelektualnemu, psihičnemu in socialnemu razvoju vsakega otroka. Posebno skrb bo treba posvetiti odpravljanju diskriminacije deklic, ki jih celo v nekaterih razvitih okoljih še zmeraj ne vzgajajo na isti način kot dečke. Zlasti pa bo morala skrb veljati otrokom iz revnih predmestij, otrokom delavcev, ki so na delu v tujini, zapuščenim otrokom in otrokom brez staršev, otrokom beguncev, otrokom neporočenih mater, malčkom, ki so izpostavljeni mamilom in kriminalu, prav tako pa tudi fizično in mentalno zaostalim otrokom.

V UNICEF upajo, da bodo v mednarodnem letu otroka zbrali v skladu za pomoč otrokom sveta okrog 200 milijonov dolarjev. Vendar pa ta sicer velika vsota kljub vsemu ne bo dovolj za skoraj milijardo otrok, ki živijo v nemogočih življenjskih razmerah. Zato na merodajnih mestih razmišljajo, kako bi zbrali čim več sredstev. Organizirali bodo različne prireditve, kjer bodo sodelujoči umetniki svoje prijemke podarili skladu za pomoč otrokom. Prav tako pa bo morala tudi vsaka država in družbena skupnost v mednarodnem letu otroka sama preveriti, kaj je doslej storila in kaj bo še napravila za uresničevanje in praktično izvajanje deklariranih pravic otrok.

O dejavnostih v mednarodnem letu otroka bo treba torej razmišljati v vseh okoljih in spodbujati najrazličnejše akcije, ki bodo imele za cilj konkretne akcije in prispevke za te namene. Posebna prepričevanja pri tem verjetno ne bodo potrebna. Saj je dovolj doumeti dejstvo, da so končno od najmlajših prebivalcev našega planeta odvisni prihodnost kakor tudi mir in blaginja jutrišnjega sveta. Vsak prispevek k uresničevanju težnje, da bi bila vsa otroštva srečnejša, je prispevek k lepši in srečnejši prihodnosti. Ta prihodnost pa se lahko začne v letu 1979 — mednarodnemu letu otroka.

Razstava o Primorski

V Postojni so prejšnji teden odprli razstavo „Zgodovinski mejniki za priključitev Primorske k Jugoslaviji 1918—1945", ki jo je pripravil pokrajinski muzej v Kopru v počastitev 35-letnice sklepov o priključitvi.

Razstava podaja prerez skoraj šestdeset let trajajočega zgodovinskega procesa vse od Rapallske pogodbe po prvi svetovni vojni pa do osimskih sporazumov, s katerimi sta Jugoslavija in Italija uredili tudi sporna mejna vprašanja.

Primorski Slovenci nikdar niso sprejeli vsiljene meje, določene s Rapallsko pogodbo leta 1920, po kateri si je Italija priključila ozemlje, ki je obsegalo Trst, Gorico, Istro, del Notranjske, Zadar in nekaj otokov; s tem je bilo 600.000 Slovencev in Hrvatov odtrganih od matične domovine. Na celotnem tem ozemlju je prišlo do uporov in do oborožene borbe proti fašističnemu režimu, katerega posebna sodišča so v 17 letih na 142 procesih proti antifašistom izrekla 33 smrtnih obsodb. Po kapitulaciji fašistične Italije pa je prišlo do splošne ljudske vstaje in je na Primorskem nastalo prvo veliko osvobojeno ozemlje.

Tradicije in pridobitve naše protifašistične borbe . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

pogodbe pa koroški Slovenci nismo sami, je poudaril govornik. Mnogo nam pomagajo jugoslovanski državljani s svojim ustvarjalnim delom; imamo pa tudi doma na Koroškem in po vsej Avstriji napredne demokrate, organizirane v solidarnostnem gibanju, ki nas podpirajo v našem boju. Ti nemškogovoreči sodržavljani se dobro zavedajo, da je naš boj pravičen, da je boj koroških Slovencev obenem tudi plemenit prispevek za ohranitev in utrditev demokracije v Avstriji; z njihovo soudeležbo se odvija proces uresničevanja prijateljstva in enakopravnosti med obema narodoma na tem koščku zemlje. **„Prijateljstvo in medsebojno spoštovanje med ljudmi in narodi pa je temelj in jamstvo mirnega in ustvarjalnega razvoja današnje družbe,"** je ob koncu naglasil tovariš Prušnik. **„Zato koroški Slovenci opirajoč se na zgodovino in pridobitve protifašističnega narodnoosvobodilnega boja in v zaupanju v lastne sile z optimizmom gledamo v bodočnost."**

Čim več slovensko in nemškogovorečih demokratov v občinske odbore

Na občinskih volitvah 1979 bomo podprli kandidate na samostojnih krajevnih listah ter tiste slovensko in nemškogovoreče kandidate na listah koroških strank, ki se zavzemajo

- **za dosledno dvojezičnost in več demokracije v občini**
- **za gospodarski razvoj proti odseljevanju in za boljšo izgradnjo infrastrukture**
- **za popolno izvedbo člena 7 državne pogodbe**

To je merilo demokracije! Podprimo kandidate - demokrate!

Načrti slovenskega filma

Slovensko filmsko podjetje Viba film je pripravilo za to leto okvirni program, ki obsega pet celovečernih in sedem kratkih igranih filmov. Podrobnosti o teh načrtih povzemamo po članku, ki ga je v ljubljanskem Delu objavila Stanka Godnič.

Po literarni predlogi in z zgodovinskim ambientom naj bi nastal film „S poti". Izhaja iz literarnega dela znanega slovenskega umetnostnega zgodovinarja Izidorja Cankarja, filmsko podobo pa mu dajeta Marko Slodnjak in Aleksander Zorn, medtem ko bo režijo prevzel Matjaž Klopčič. Gre za potopisno, esejistično delo, za pripoved o potovanju dveh prijateljev — umetnostnih zgodovinarjev po severni in srednji Italiji leta 1912, torej na pragu prve svetovne vojne.

„Razseljena oseba" po scenariju Draga Jančarja bo pripoved o Petru, sinu slovenskega političnega emigranta, ki se iz Južne Amerike odpravi v staro domovino, ki jo pozna le po pripovedovanju. V osebnem stiku s Slovenijo in njenimi današnjimi ljudmi se razkrivajo številne dileme usodnih dejanj v preteklosti, ki jih kljub minulemu času tudi danes ni mogoče pozabljati in oproščati. Ob koncu filma ostane Peter moralno in emocionalno na dveh bregovih — na starem domačem in na novem, ameriškem; na oba gleda z novimi spoznanji.

Po istoimenskem romanu Vitomila Zupana bo režiser Živojin Pavlovič pripravil scenarij za film „Menuet za kitaro". Gre za temo, ki režiserja ustvarjalno zanima — za dozorevanje mlade osebnosti v izjemnih pogojih partizanskega vojskovanja in dilem, ki jih je prinašalo. Scenarij Frančka Rudolfa bo dal režiserju Boštjanu Hladniku priložnost, da se v filmu „Ubij se nežno" izkaže v meščanskem okolju.

Končno pa je v načrtu še film „Pustota", za katerega pišeta scenarij Vladimir Koch in Jože Gale po romanu Vladimirja Kavčiča. Dogajanje je postavljeno na Tolminsko v čas kmečkih uporov, ki usodno posežejo v življenje kmečke družine in njenega boja za obstoj v tistem nemirnem času, v katerem poleg fevdalskega meča kosi ljudi še kužna bolezen.

Poleg omenjenih celovečernih filmskih stvaritev naj bi nastalo letos še sedem kratkih igranih filmov, ki jih bodo posneli mladi režiserji-debutanti, katerim naj bi bili kratki filmi šola za poznejše celovečerne filme. Mimo izvirnih scenarijev izvirajo pobude za letošnje kratke filme od klasičnih pesmi medvojne socialne lirike pa tja do otroške radijske igre. V sodelovanju z radiotelevizijo pa namerava Viba film posneti še pet portretov slovenskih kulturnih delavcev; v ta namen so predvideni Mira Danilova, Pia in Pino Mlakar, Frane Milčinski, Gabriel Stupica, dr. Franc Sušnik, Jože Udovič in drugi. V načrtu pa je tudi televizijska nadaljevanka „Jonov let", kjer bo scenarist in režiser Filip Robar nanizal zgodbo o mladih ljudeh v našem času.

Spet pestra dejavnost

v Avstrijsko-jugoslovanskem društvu

Deželno vodstvo Avstrijsko-jugoslovanskega društva na Koroškem je pred nedavnim na seji, ki jo je vodil predsednik društva bivši namestnik deželnega glavarja Matthias Krassnig, začrtalo smernice društvene dejavnosti v tem letu. Uvodoma so se navzoči spomnili umrlega dr. Joška Tischlerja, ki je bil član deželenega vodstva vse od ustanovitve društva naprej. Zamenjava pa je bila izvedena tudi v funkciji društvenega tajnika: dolgoletni tajnik Werner M. Pressl je odstopil, na njegovo mesto pa je bil imenovan Friedrich Pietzka.

Delovni načrt je tudi za leto 1979 zelo bogat in pester, saj obsega dolgo vrsto najrazličnejših prireditev in drugih dejavnosti. Začetek bo narejen z obiskom znanega kurentovanja v Ptuju dne 25. februarja. Cilj pomladanskega izleta bo tokrat Beograd, in sicer je predviden čas od 29. marca do 1. aprila. Meseca aprila naj bi bili v Celovcu in Beljaku „Jugoslovanski tedni" s posebnim sporedom, v Kranju pa bodo člani društva obiskali tovarno Sava. Tudi prijatelji starega vlaka na parni pogon bodo prišli na svoj račun: 1. julija se bodo s „hlaponom" odpeljali na Bled, kjer bo izlet zaključen s prireditvijo na gradu. V počitnicah bo društvo spet organiziralo letovanje otrok na morju; prva skupina bo letovala v času od 10. do 31. julija, druga skupina pa od 31. julija do 21. avgusta. Pod naslovom „Ljudska umetnost Gorenjske" bo Gorenjski muzej v Kranju pripravil razstavo, ki jo bodo meseca septembra prikazali v Celovcu in Beljaku. Jesenski izlet bo letos veljal Bosni in Hercegovini, in sicer v dneh od 22. do 29. septembra; predviden pa je tudi obisk čudovitega sveta Kvarnerskih otokov z jadrnico. Nadalje predvideva društvo skupen večer z Društvom za Združene narode Slovenije v Ljubljani, kjer naj bi prof. dr. Felix Ermacora govoril o manjšinski zakonodaji v Avstriji. Letošnji program pa naj bi zaključil tradicionalno srečanje novinarjev iz Koroške in Slovenije.

Pri Avstrijsko-jugoslovanskem društvu v Celovcu poudarjajo, da je namen vseh teh prireditev poglabljanje prijateljskih odnosov med obema deželama, taki odnosi pa koristijo vsem miroljubnim ljudem tu in onstran meja. V znamenju teh prizadevanj je bila dejavnost Avstrijsko-jugoslovanskega društva v minulem letu in v tem smislu hoče društvo svoje delovanje razvijati tudi v bodoče.

Naša pota v kulturo svobodnega človeka

Tak je naslov knjige, ki je izšla v okviru založniške dejavnosti Odbora za zgodovino pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije in ki vsebuje vrsto zanimivih pričevanj in podatkov o razvoju in delu delavskih, narodnoobrambnih, izobraževalnih in kulturnih organizacij v razdobju od leta 1867 do 1977.

Knjigo je uredil Janko Liška, ki je tudi avtor uvodnega članka o delavskih izobraževalnih in kulturnih društvih, svoje strokovne, obenem pa z osebnim odnosom in doživetji prežete članke in zapise pa je prispevala vrsta avtorjev — poznavalcev in pričevalcev, kot so Ivan Regent, Bratko Kreft, Jaro Dolar in mnogi drugi.

Nekaj nad 250 strani obsegajoča knjiga je sestavljena tako, da bralec, ki želi vedeti kaj iz zgodovine delavskih in narodnoobrambnih izobraževalnih in kulturnih organizacij na Slovenskem, to lahko dobi v preglednem zaporedju. Urednik knjige je zbral in izbral pomembne spise in slikovne dokumente. Bralca pa bodo brez dvoma še posebej pritegnila poglavja, kjer so nanizana pričevanja neposrednih udeležencev različnih akcij oziroma dogodkov. V ta okvir sodi na primer tudi Družkovičeva podoba Prežihovega Voranca kot ljudsko prosvetnega delavca, ali pa Ravbarjev spis o ljudskem pripovedniku in prosvetnem delavcu Francetu Bevku.

Knjigo „Naša pota v kulturo svobodnega človeka" lahko naročite tudi v knjigarni „Naša knjiga" v Celovcu, Paulitschgasse 5—7, ali pa na naslov: Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

OBJAVA

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. **Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1979/80 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 12. do 28. 2. 1979, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz državljanstva.**
2. **Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1978/79 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.**
3. **Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bi morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka prijaviti v prvi polovici junija 1979. Sprejemni izpiti bodo v petek 6. julija 1979.**
4. **Konec maja 1979 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh vseh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.**
5. **Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.**
6. **Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.**

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Ebentaler Straße 14, 9020 Klagenfurt/Celovec.

RAVNATELJ:

dr. Reginald Vospernik

10. Koroški kulturni dnevi

OD 15. DO 17. FEBRUARJA 1979
V PROSTORIH MOHORJEVE HIŠE
CELOVEC, 10.-OKTOBER-STRASSE 25

S P O R E D

● **ČETRTEK 15. FEBRUAR**

19.00 **Otvoritev razstave „Umetnost iz Koroške" in knjižne razstave**
Janko Zerzer: **Koncept, funkcija, realizacija in perspektiva Koroških kulturnih dni**
19.45 Nace Šumi: **Koroška umetnost v slovenskem okviru**

● **PETEK 16. FEBRUAR**

9.00 Drago Druškovič-Vladimir Klemenčič- Dušan Nečak: **Avstrijsko-jugoslovanski odnosi 1945—1978**
9.45 Karel Šiškovič: **Medljudski odnosi na primeru osimskega sporazuma; rezultat politike države in strank**
10.30 Bogo Grafenauer: **Skupni interesi slovensko- in nemškogovorečih v času kmečkih puntov**
11.15 Jože Rajhman: **Slovenci in Nemci v protestantizmu na Koroškem**
14.00 Delovna skupina SZI: **NOB na Koroškem;** poročilo o raziskavi Slovenskega znanstvenega inštituta na primeru Borovelj in okolice
14.45 Willibald Holzer: **Internacionalizem v antifašističnem gibanju**
15.30 Milan Pahor: **NOB na Primorskem 1943—1945**
16.15 Herbert Exenberger: **Ilegalni avstrijski tisk 1938—1945**
19.30 **Večerna prireditev**
Peter Handke: **„Žalost onkraj sanj"**, gostuje SNG Mala drama iz Ljubljane v Domu umetnikov (Künstlerhaus)

● **SOBOTA 17. FEBRUAR**

9.00 Vida Obid: **Slovenska literatura na Koroškem po letu 1945**
9.45 Helmut Scharf: **Nemška literatura na Koroškem po letu 1945**
10.30 Matjaž Kmecl: **Koroška literatura v slovenskem okviru**
11.15 Peter Kersche: **Prevajalska dejavnost iz slovenščine v nemščino**
14.00 **Umetnostno zgodovinski ogled Celovca** pod strokovnim vodstvom (Grafenauer, Kraigher, Šumi).

Drugod je možno

kar pri nas baje ni izvedljivo

Čeprav se predstavniki naše države vedno spet radi pohvalijo, da je Avstrija napram narodnim manjšinam posebno širokogrudna in da je njena manjšinska politika baje vzorna, pa je nešteto primerov, ko se takšno hvalisanje izkaže kot puhla samohvala. Mislimo namreč takšne primere, ko v kakšni drugi državi manjšinam namesto lepih besed priznajo dejansko enakopravnost in se potem izkaže, da je drugod možno, kar pri nas baje ni izvedljivo.

Tudi danes poročamo o takšnem primeru:

Italijanska televizija je pred nedavnim na svojem prvem kanalu začela s poskusnimi oddajami za ladinsko narodnost, ki živi v Trentinu in na Južnem Tirolskem. Že dolga leta pa ima ta narodnost, kakor seveda tudi nemška narodnost na Južnem Tirolskem, svoje lastne radijske oddaje.

Ob uvedbi lastnih televizijskih oddaj za ladinsko narodnost je predsednik italijanskega radia RAI poudaril, da ta pobuda dokazuje interes, ki so ga v Italiji deležne manjšine sploh in ladinska manjšina še posebej. S to pobudo hoče RAI prispevati k ohranitvi narodnih in jezikovnih manjšin v Italiji ter dati konkreten dokaz spoštovanja različnih kulturnih vrednot, kar je pogoj in osnova za sožitje. Svoje zadovoljstvo ob uresničitvi enakopravnosti ladinske narodnosti na področju televizije pa so izrazili tudi predstavniki obeh dežel Trentino in Južna Tirolska ter župani občin, v katerih živi ladinska manjšina.

Za nemško in ladinsko manjšino v Italiji je torej možno, kar za slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji baje ni izvedljivo. Kakor znano, je zahteva koroških Slovencev po lastnih televizijskih oddajah sprožila znani „pingpong" med Celovcem in Dunajem, to je izgovarjanje dežele na zvezno pristojnost in državnih dejavnikov na deželno kompetenco. S to preizkušeno taktiko slepomišenja in sprenevedanja so manjšine v Avstriji že večkrat ogoljufali za pravice, ki so le-tem zagotovljene v avstrijskih zakonih in v mednarodnih pogodbah.

Življenje polno glasbe

Po šestdesetih letih poklicnega dela z glasbo je 76-letni dirigent in kapelnik pihalnega orkestra ravenskih železarjev Jožko Herman odložil taktirko in mesto za dirigentskim pultom prepustil svojemu nasledniku Alojzu Lipovniku.

Pihalno godbo z Raven in njenega dolgoletnega kapelnika Hermana, kot ju vidimo na naši sliki, dobro poznamo tudi pri nas na Koroškem, saj je bil ta vrhunski ansambel že večkrat v gosteh na naših prireditvah. Vedno smo jih radi poslušali, zato pa smo se tudi z njimi veselili, ko so lani na svetovnem prvenstvu pihalnih orkestrov na Nizozemskem osvojili zlato medaljo — najvišje priznanje, ki ga prejmejo le najboljši izmed kakih 200 orkestrov z vsega sveta.

Uspeh na lanskem svetovnem prvenstvu je tudi najlepši spomin, ki ga ima kapelnik Herman iz 60 let svojega glasbenega udejstvovanja. Šestnajst let mu je bilo, ko se je začel ukvarjati z glasbo — najprej kot poklicni vojaški godbenik in potem dirigent, od leta 1945 pa je vodil orkester ravenskih železarjev, ki ga je popeljal na vrhunsko raven in do največjega uspeha. Danes je orkester sposoben zaigrati praktično vse, kar si kdo želi. Naštudiranih ima na stotine skladb od klasične do sodobne glasbe, od narodnih motivov pa do borbenih pesmi.

Brez glasbe pa Jožko Herman ne bo mogel tudi zdaj, ko je odložil dirigentsko palico: zbiral, urejal in prirejal bo skladbe za ‚svoj' orkester.

Spominska svečanost v Svečah

Pred 35 leti je bil na Mušeniku nad Porgorjami težko ranjen Matija Verdnik-Tomaž, sin koroških staršev iz Roža. Ker ni bilo ustrezne zdravniške pomoči je zaradi zastrupitve podlegel ranam in umrl. V spomin na tega junaka, ki je bil pozneje proglašen za narodnega heroja, prireja Zveza koroških partizanov skupno z okrajnim odborom Zveze združenj borcenv NOV z Jesenic vsako leto na sveškem pokopališču spominsko svečanost.

Letošnje spominske svečanosti v nedeljo 4. februarja se je udeležilo nad 600 ljudi, med njimi številni prijatelji, znanci in svojci umrlega heroja z Jesenic. Na sveškem pokopališču poleg Matije Verdnika-Tomaža počiva še 11 žrtev med njimi domačini — Aleš Einspieler, Valentin Schwarz in Florijan Križnar.

Med številnimi obiskovalci nedeljske spominske svečanosti v Svečah pa so bili tudi konzul Peter Zupančič s člani jugoslovanskega konzulata v Celovcu, zastopniki kulturnega in političnega življenja med njimi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, predsednik Zveze koroških partizanov Karel Prušnik-Gašper, tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser in župan Otmar Baurecht iz Bistrice. Predsednik ZKP Karel Prušnik-Gašper je v svojem govoru poudaril, da smo si koroški Slovenci z oboroženo borbo proti nemškemu fašizmu priborili 7. člen avstrijske državne pogodbe. Kot pomembna pridobitev povojnega časa pa je vsekakor slovenska gimnazija v Celovcu. Sicer se še vedno borimo za uresničitev določil državne pogodbe, vendar nas pri tem tolaži dejstvo, da v tem boju nismo sami — z nami ni samo matični narod v Jugoslaviji, marveč nam pomagajo tudi avstrijski demokrati v okviru solidarnostnih komitejev (govor tovariša Prušnika objavljamo na 1. strani).

Pred spomenikom žrtvam na sveškem pokopališču, sestra in brata narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža

V imenu Jeseničanov je spregovoril predsednik mladinske organizacije Slavko Mežek in orisal življenje in delovanje narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža, ki se je rodil na Jesenicah kot sin koroških staršev iz Roža, ki so se tik pred prvo svetovno vojno preselili na Gorenjsko. Matija Verdnik je osnovno šolo obiskoval na Jesenicah in se zaposlil v jeseniški železarni. Že s 16 leti je postal član mladinske organizacije SKOJ, deloval v Delavskem kulturnem društvu „Svoboda", kasneje v novoustanovljenem društvu „Enakost", ki ga je takratni režim zaradi napredne usmerjenosti hitro razpustil. Malo zatem je bil mladi Matija med ustanovitelji športnega društva „Kovinar". Zaradi politične dejavnosti — boja proti nazadnjakom in izkoriščevalcem — je bil leta 1941 interniran v Ivanjico v Srbiji. Po zlomu Jugoslavije se je vrnil in med prvimi začel z organizacijo NOB na Jesenicah. V decembru 1941 se je pridružil borcem Cankarjeve čete pod Stolom. Kmalu je bil imenovan za komisarja Cankarjevega bataljona in pozneje za komisarja Gorenjskega odreda. Februarja 1943 je odšel na politično delo na Koroško, kjer si je kot pionir osvobodilnega gibanja v zahodnem delu Koroške kmalu pridobil zaupanje prebivalcev v Rožu in na Gurah, kjer je skupno z drugimi aktivisti uspešno organiziral vaške odbore OF ter postal član Oblastnega komiteja za Koroško. Navezal je tudi stike z avstrijskimi antifašisti.

Sredi življenjskega poleta, takrat, ko so se začeli kazati prvi sadovi njegovega dela po koroških vaseh, pa je Matija Verdnik-Tomaž omahnil v smrt. V borbi je bil ranjen in na posledicah zastrupitve krvi umrl. 20. decembra 1951 je bil Matija Verdnik-Tomaž proglašen za narodnega heroja.

V okviru kulturnega programa sta nastopila tudi pevska zbora — Slovenskega prosvetnega društva „Bilka" iz Bilčovsa in pevski zbor Antona Tomaža Linharta iz Radovljice, recitiral pa je inž. Tonči Schlapper. Godba na pihala z Jesenic je igrala med svečanostjo na pokopališču in tudi zaključila kulturni program. Po končani spominski svečanosti je bil na trgu v Svečah koncert. Udeleženci komemoracije so imeli v Adamovi dvorani priložnost v medsebojnih razgovorih osvežiti spomine na težka leta trpljenja v zadnji vojni.

Naj ob tej priložnosti še omenimo, da so predstavniki jeseniške občine obisk v Svečah izkoristili tudi za pogovor z županom Bistrice v Rožu Baurechtom in občinskimi možmi.

Priznanje dr. Kleindienstu

Prejšnji torek 30. januarja je direktor celovškega sejma dr. Josef Kleindienst obhajal svoj 55. rojstni dan. To je bil tudi povod, da mu je nadzorni odbor celovškega sejma iskreno čestital in mu izrekel priznanje za njegovo delo.

Prezident celovškega sejma mu je ob tej priložnosti predal darilo nadzornega odbora in mu čestital k uspešnemu razvoju celovškega sejma, ki se je v teku let razvil v mednarodno priznan sklop gospodarskih prireditev. Predstavnik zbornice obrtnega gospodarstva zbornični direktor dr. Winfried Dareb mu je za njegovo prizadevnost predal kolajno koroške trgovske zbornice in se mu v imenu 20.000 koroških podjetij, ki so razstavljala na sejmu, zahvalil za odlično sodelovanje.

Dr. Kleindienst je od 25. oktobra 1966 naprej direktor celovškega sejma. Na njegovo pobudo je leta 1969 prišlo do „rojstva" danes mednarodno priznanega sejma gastronomije in turizma „GAST", brez katerega si danes sploh ne moremo več predstavljati celovškega sejma. Ime dr. Kleindiensta je neločljivo povezano s celovškim sejmom, najboljša priznanja zanj pa so uspehi celovških sejemskih prireditev.

TRNOVSKI MARATON PRELOŽEN
zaradi pomanjkanja snega na naslednjo nedeljo 18. feb.

Uspela smučarska tekma

SPD „Zarja" v Železni Kapli je v nedeljo 4. februarja izvedlo pri Mozganu v Lepeni oz. Koprivni 10. smučarsko tekmo. Prireditev je za Železno Kaplo in preko nje velikega pomena, saj po 10-ih letih postaja že prava tradicija. Prvotno se je to tekmovanje odvijalo 8-krat v disciplini slalom, zadnji dve leti pa je prireditelj organiziral tekmovanje v smuku, ki privabi veliko število tekmovalcev. Letos je bilo tekmovalcev še več kot lani, namreč 106.

Tekmovalci so prišli iz vseh krajev Podjune in domače občine. Pomerili pa so se v petih skupinah: šolarji, (10—13 let), mladinci (14—17 let), moški (18—30 let), seniorji (starejši od 30 let) in ženske.

Čeprav trenutno povsod primanjkuje snega, je bila nekoliko skrajšana, 1100 m dolga proga pri Mozganu zelo dobro pripravljena in tekmovalci so se pozitivno izrazili o celotnem poteku. Vsak je dejansko vozil z enakimi in to zelo dobrimi pogoji; da je nekatere kljub temu „vrglo", leži morda na tem, da je bilo premalo treninga, ali pa, da kondicija nekaterih ni bila zadostna. Vsekakor pa ni bilo nobene nesreče, kar je za organizatorje še posebej razveseljivo. Ta dan pa je bilo naklonjeno tudi vreme, ki je prej pri pripravah 3 tedne delalo najhujše preglavice, tako da je bilo treba cele odseke proge pokriti s snegom. Največ neumornega in prostovoljnega dela sta na progi opravila Fridi Podgoršek in Tomaschitz Ludvik s teptalnim strojem in pridnimi rokami. Na dan tekmovanja pa je bilo potrebno veliko število pomagačev. Vso pomoč in gostoljubnost je izkazala Mozganova družina in hiša. Vsem, tudi tistim, ki jih žal ni mogoče imensko imenovati, velja najlepša zahvala Slovenskega prosvetnega društva „Zarja". Društvo je prepričano, da s tolikšno pomočjo to tekmo izvede tudi drugo leto; če bo nekoliko več snega, pa to sploh ne bo vprašanje. Zahvala velja tudi vsem darovalcem tolažilnih nagrad in pokalov, kakor TVN Sele, ki je odgovarjalo za (avtomatično) elektronično merjenje časa. Še posebej je presenetila številno navzoča publika, za katero je bilo pravtako poskrbljeno. Pri Rastočniku je bila razglasitev rezultatov. Tekmovalcem je spregovoril tajnik „Zarje" Miha Traunik in se vsem funkcionarjem in prostovoljnim delavcem zahvalil za pomoč, Franc Stern pa je zmagovalcem razdelil popolnoma nove diplome in lepe pokale. Rezultate tekmovanja objavljamo na 8. strani.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli vabi na igro

DESETI BRAT

v soboto 10. februarja 1979 ob 19.30 uri v farni dvorani v Železni Kapli. Gostovala bo odrska skupnost Prosvetnega društva „Jezersko", ki je z igro „Deseti brat" imela doma izreden uspeh, zato smo prepričani, da bo predstava prav gotovo tudi pri nas velik kulturni užitek.

Prisrčno vabljeni!

VISOŠKA KRONIKA

Prireditelj: Farna mladina v Šentjakobu
Kraj: farna dvorana v Šentjakobu
Čas: 11. 2. 1979 ob 19. uri

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" Pliberk vabi na

Pevsko revijo „Od Pliberka do Traberka"

v soboto 10. februarja 1979 ob 19.30 uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku.

Nastopajo: moški pevski zbor SPD „Edinost" Pliberk, DPD „Svoboda" — MPZ Mežiški knapi Mežica, KVD „Prežihov Voranc" — MPZ Fužina — Ravne, MPZ „Kograd" — Dravograd, Oktet „Tro" — Prevalje in DPD „Svoboda" — MPZ „Vres" — Prevalje

Prisrčno vabljeni!

Dobro obiskano strokovno zborovanje SKZ

Po uspelem strokovnem zborovanju Slovenske kmečke zveze v Globasnici, je le-ta v četrtek priredila naslednje zborovanje v gostilni Katnik v Svatnah nad Šentjakobom v Rožu. Tu gre za zborovanja, ki si jih je SKZ stavila na program za zimske mesece. Pri Katniku v Svatnah se je zbralo okrog 60 ljudi, med njimi tudi šentjakobški župan.

Vse navzoče, med njimi oba referenta koroške kmetijske zbornice — dipl. inž. Raimunda Ruhdorferja in dipl. inž. Helmuta Golda, nadalje župana direktorja Janeza Gressla, odbornika SKZ Tonija Gabriela pd. Strdena in občinske odbornike — je uvodoma pozdravil tajnik Slovenske kmečke zveze Joža Mečina in želel zborovanju dober potek.

Tema „Vprašanja ocenitve in odškodnine pri razlastitvah" je pri navzočih naletela na močen odmev predvsem še zaradi tega, ker so šentjakobčani sami soočeni s problemom razlastitve zemljišč, ko se bo začel graditi karavanški cestni predor s Podroščice v Hrušico. Referent dipl. inž. Ruhdorfer je naglasil, da ima pomembno besedo pri razlastitvah občina, ki lahko načrt projektanta kakšne gradnje — v šentjakobškem primeru predora oz. avtoceste — zavrne ali odobri. Pri vseh razlastitvenih primerih je treba upoštevati tisto možnost, ki lastnika zemljišča najmanj obremeni. Pri ocenitvi odškodnine sodelujejo pristojni strokovnjaki. Če postane problem razlastitve sporen, potem seveda o tem vprašanju odločajo pravniki. Ocenjevanje vrednosti zemljišča poteka po nekem ključu, ki odgovarja vrednosti zemljišča v dotični občini. Tudi pri ocenjevanju odškodnine ima važno besedo občina.

V drugem referatu je dipl. inž. Helmut Gold govoril o živinoreji, konkretno o krmljenju goveda. Referent je poudaril, da je za novo rojeno tele zelo važno, da to dobi mleko krave matere, ki po porodu vsebuje največ protistrupa, ki varuje tele pred raznimi viruznimi boleznimi. Po štirinajstih dneh naj se da teletu nekaj vode in sena. Pri krmljenju goveda je zelo važno pravilno dozirana količina krme in vseh tistih hranilnih snovi, ki so potrebne za normalen razvoj goveda. Po poldrugem letu lahko krmimo silažo, z mineralnimi snovmi pa začnemo krmiti lahko že prej. Podlaga za uspešno mlečno ali mesno proizvodnjo je izenačeno, enakomerno krmljenje s pravilno izbrano krmo.

Navzoči so z velikim zanimanjem sledili referatu, ki je marsikomu odkril nekaj novega na področju krmljenja in tudi dal novih pobud v živinoreji. Diskusija je bila zelo živahna in konstruktivna.

Nekaj dni pozneje pa je Slovenska kmečka zveza organizirala podobno zborovanje pri Prangerju v Zmotičah pri Brnci. Tam sta referirala inž. Schurian o pravilnem gnojenju ter dipl. inž. Helmut Gold o živinoreji. V prvem referatu inž. Schuriana je bil podan poudarek pravilni rentabilni kalkulaciji pri gnojenju, za dosego tiste količine žita ali drugih pridelkov, ki nam bi jih zemlja morala dati. Pri manjših površinah je treba predvsem z gnojem zadostiti potrebam zemlje in si tako prišteditи denar pri drugih dragih umetnih gnojilih. Razložil je, kako se sistematično gnoji in kakšna gnojila so za različne vrste zemlje potrebna.

Drugi referat dipl. inž. Helmuta Golda je obsegal paleto podobnih vprašanj, ki smo jih v glavnem opisali že v okviru zborovanja v Svatnah. Tudi tokrat lahko ugotovimo, da je bilo zborovanje uspešno, kar je pokazala lepa udeležba in veliko zanimanje za strokovna predavanja med našim prebivalstvom.

Slovensko prosvetno društvo „Borovlje" vabi na filmsko predstavo

„NA KLANCU"
(Ivan Cankar)

v nedeljo 25. februarja ob 14. uri v društveni sobi pri Bundru v Borovljah, Dollichgasse 4

Ljubitelji slovenskega filma prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Radiše" vabi na

3. Radiški ples

v soboto 10. februarja 1979 ob 20. uri pri Taverju na Radišah.

Igrajo TRGOVCI iz Slovenije

Prisrčno vabljeni!

Drobovlje

Neizprosna smrt je spet segla s svojo roko v našo vas. Minuli mesec je namreč umrl v beljaški bolnišnici 75-letni mesarski mojster Filip Waluschnig. Pokojni je že v rani mladosti izgubil starše. Vzrasel je s svojo sestro v Rutah in se izučil v Spodnjem Dobju mesarskega poklica. Dolga leta je delal kot mesarski mojster v Innsbrucku in se nato vrnil na Koroško in v Drobovljah ob Baškem jezeru sezidal hišo in otvoril mesnico. Težko delo mu je izpodkopalo zdravje tako da je stopil v pokoj. Po težki bolezni je še izgubil ženo in ker ni imel otrok mu je z ljubeznijo stregla nečakinja.

Ob lepi udeležbi pogrebcev iz okolice Baškega jezera smo ga spremili na farno pokopališče pri Mariji na Zilji. Domači župnik mag. Kogler je pogrebni obred opravil v obeh jezikih.

SLOVENSKI ATLETSKI KLUB

vabi na

ples SAK

v soboto 17. februarja 1979 ob 20. uri pri Šoštarju v Globasnici.

Igrajo: FANTJE IZ PODJUNE

Odbor

Med številnimi zbori, ki jih je vodil Pavel Kernjak je bil tudi zbor „Mojcej"

Življenje za pesem in petje

Pavle Kernjak – 80-letnik

Danes praznuje harmonizator in skladatelj Pavle Kernjak svoj 80. rojstni dan. Obhaja ga čil in zdrav z že znano šegavostjo rožanskega človeka.

Pavla Kernjaka poznamo kot skladatelja, harmonizatorja in pesnika, ki se je z dušo in srcem zapisal slovenski narodni pesmi. Ob neki priložnosti je izjavil: „Pel sem celo življenje in ljubil, svojo mamico, svoje dekle, najbolj pa se mi zdi, da sem ljubil svoj narod, kateremu sem bil zvest vsak trenutek svojega življenja."

Ta povezanost z narodom je porodila okoli 100 priljubljenih pesmi, nekatere od njih so se tako zasidrale v srcih Slovencev, da so že ponarodele. Pri skladanju in harmoniziranju, se je opiral na narodno pesem, ki jo je dostikrat povezal v obliki venčkov. Znal je prisluhniti ljudstvu, zato so njegove pesmi tako žive, brez izumetničenja in jih ljudje radi prepevajo. Že kot mlad fant je v okolici Šentilja rad prisluhnil petju pastirčkov, žanjic na nijvah ter vriskanju in petju koscev na travnikih. Ob sobotah in nedeljah pa je rad prisluhnil vasovalcem, ki so se zbirali na vasi. Prva pesem, ki jo je uglasbil se imenuje „Saj nči frajda več na sviete". Balada o gospodu Bebenavu pa je bila tista, s katero je predrl svoj ožji domači prostor. Tudi „Pojdam v Rute" je ena izmed prvih, ki jo je prevzel ves slovenski prostor.

Pesmi, ki danes tako slovijo, niso vse našle kar najkrajšo in najhitrejšo po v svet. „Mojcej" na primer je ležala 10 let v Ljubljani pri prosvetnem servisu, ne da bi jo kdo zapel, razen domačega zbora iz Loge vasi, saj je bila glasbeno zelo zahtevna in težka kompozicija.

Šele ko je Slovenski oktet „Mojcejo" slišal pri omenjenem zboru, jo je uvrstil v svoj program in jo ponesel v ves svet.

Naš jubilant Pavle Krenjak je šel trdo pot samouka, moral se je spoprijeti s številnimi težavami, ki so jih srečavali drugi kulturni ustvarjalci na slovenskem kulturnem področju na Koroškem. Slovenščina v šoli je bila pomanjkljiva, denarja za glasbeni pouk pa ni bilo. Učil se je pri očetu, ki je bil organist, glasbeni pouk pa je dobival že kot 11-leten fant pri župniku Janezu Schneditzu, ki je bil doma v Železni Kapli. Kot 12-leten fantin je že igral na orgle, žal za pravo glasbeno šolo ni bilo denarja v hiši. Oče je njegov talent podprl s tem, da mu je kupil harmonij, ki ga ima še danes in ki mu je bil največja pomoč pri njegovem glasbenem ustvarjanju. V govoru ob 70. življenjskem jubileju Pavla Kernjaka je dr. Franci Zwitter s Kernjakovimi besedami opisal njegovo samorastništvo: „Rad bi se učil glasbe, kar pa ni bilo mogoče, ker zato ni bilo sredstev. Ko sem tako večkrat do polnoči sedel pri harmoniju, navidezno brez uspeha, sem postal otožen in obupan. Šel sem v noč, v mesečino, potočil marsikatero solzo in bilo mi je lažje."

Kako je delal, nas nauči med drugim nastanek pesmi „Juhe, pojdam v Škof'če". Ko so domači pevci iz Loge vasi in okolice pod vodstvom Kernjaka v tretjem desetletju tega stoletja sodelovali na pevskem tekmovanju v Svečah in dosegli le predzadnje mesto, so jim nekateri odsvetovali nastopiti pri naslednjem tekmovanju v Borovljah. Prav to pa je bila za Kernjaka le še večja spodbuda, da ustvari nekaj boljšega, kar bi pri ljudeh bolj vžgalo. Tuhtal je in tuhtal in se spomnil tiste popevke, ki so jo škofiški pevci pijani zmage peli domov grede s pevskega tekmovanja v Svečah, kjer so zmagali. Na podlagi tega motiva je začel pisati „Juhe, pojdam v Škof'če". Po treh nočeh dela je pesem skoraj že zaključil, manjkal mu je samo še konec. Kmet iz sosednje vasi, ki je vedel, da spet sklada pesem, mu je v pogovoru dejal, da naj zaključi pesem s „Slovenski smo fantje pri Dravci doma", kar je tudi storil. Tudi na tem primeru vidimo, kako je upošteval pobude in misli drugih ljudi.

S pesmijo „Juhe, pojdam v Škof'če pa je njegov zbor pri naslednjem tekmovanju v Borovljah prejel največ aplavza in dosegel prvo mesto.

Zelo velike zasluge za slovensko prosvetno dejavnost, si je Pavel Kernjak pridobil tudi kot pevovodja. Že med obema vojnama je poleg domačega zbora vodil tudi druge zbore v okolici. Znano je, da je tudi po več ur pešačil k pevskim vajam. Tudi po drugi svetovni vojni je nadaljeval s to dejavnostjo. Vodil je zbore na Gurah in bil dolga leta centralni pevovodja Slovenske prosvetne zveze. Pod njegovim vodstvom so npr. gostovali zbori iz Šentilja, Bilčovsa, Kotmare vasi in Radiš na koncertih v Mariboru; združeni koroški zbori SPZ pa so v začetku 60-ih let napravili zelo uspešno turnejo po Jugoslaviji in obiskali Beograd, Zagreb in Ljubljano. Jugoslovanski časopisi so tedaj ocenili velike uspehe teh koroških zborov s tem, da slonijo na načinu predvajanja, ki je povsem preprost in domač. Peli so z občutkom, a brez vsakih velikih zunanjih gest, preprosto, kakor je pač to odgovarjalo tudi socialnemu sestavu zborov, ki so jih večinoma sestavljali kmetje in delavci.

Neštete ure je presedel Pavel Kernjak pred svojim harmonijem, kjer so nastajale njegove nepozabne melodije

Tudi ob 80-letnici je Pavel Kernjak še živahen in poln humorja.

Pred desetimi leti so se mu pevci in pevovodje SPZ s prireditvijo „koncerta Kernjakovih pesmi" zahvalili za njegovo veliko požrtvovalnost in ljubezen s katero jih je učil petja slovenskih pesmi. Na tej proslavi mu je bilo — na predlog SPZ v imenu Republiškega sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije — podeljeno najvišje odlikovanje, ki ga amater lahko dobi za glasbeno delo v Sloveniji — Gallusovo plaketo. Brez dvoma je Pavle Kernjak to plaketo zaslužil, saj je številne narodne pesmi ohranil slovenskemu narodu in s tem izredno poživil kulturni zaklad našega naroda, ter preko teh pesmi našel vez tudi do drugih narodov, ki se razveselijo ob njegovih pesmih.

Za njegove zasluge mu je Slovenska prosvetna zveza v Celovcu podelila tudi odlikovanje: Drabosnjakovo priznanje.

Tudi po svojem 70. življenjskem jubileju se je udejstvoval naprej na prosvetnem področju. Harmoniziral je še nekaj novih pesmi, in se še naprej trudil z zborovskim petjem. Tako je do pred nedavnim vodil svoj domači zbor „Mojcej".

Ob njegovem 80. življenjskem jubileju se mu iskreno zahvaljujemo za njegovo glasbeno ustvarjanje, ki mu je postalo prava vsebina njegovega življenja. Zahvaljujemo se mu za njegov pomemben prispevek slovenskemu kulturnemu bogastvu, ki je dobilo toliko pomena, ker je črpal iz narodne pesmi, ki vsebuje misli ljudstva o življenju, o smrti, o veselju, in ki izraža njegove želje in trpljenje. Iz narodne pesmi, ki je bila pri nas koroških Slovencih že dolgo narodnoobrambno sredstvo, pa ni zbral v glavnem le tistih, ki so otožne in žalujoče, temveč v prvi vrsti pesmi, ki izžarevajo veselje, zvestobo našega slovenskega človeka do naroda in ljubezen, ki jo je tolikokrat opeval.

Pavletu Kernjaku ob življenjskem jubileju naše iskrene čestitke in najboljše želje.

JANEZ ŠVAJNCER 57

Pridi k potoku

Ravnatelj Gvido Zorec je olajšano vzdihnil: „Tudi sam ne razumem vsega tega. Bežno se spominjam, da je prišla k meni naša hišnica Hilda Frecko. Nisem še spregovoril z njo o tem. O priložnosti ji bom omenil. Zapomnil sem si samo to, da sem opazil nekakšne obrise dveh postav, ki sta se mi previdno bližali. Najprej sem imel občutek, da je ob meni množica, pozneje sem zvedel, da sta to bila hišnica Hilda in njen mož Feri Frecko. Ona mi je prinesla skodelico lipovega čaja in dolila malo žganja. Si lahko misliš, da se je še v tem trenutku jezila na svojega moža. V pričo mene mu je očitala, da ji je požrl skoraj polno steklenico žganja. Nalila mi je čaja v usta in potrpežljivo čakala, da sem izpraznil skodelico. To je bila vsa umetnija ali čarovnija pri mojem zdravljenju, ali kakor že hočeš to imenovati."

„Nič drugega ti ni dala? Nobene tablete? Nobenega praška? Nobenega zeliščnega zavretka?"

„Ne, če ti rečem. Zakaj bi si izmišljal. Ja, prinesla mi je tudi hrano. To je bilo kmalu po tistem, ko mi je padla vročina."

„Zanimiv primer," je resno rekel zdravnik Marko Polet. „Kljub temu ti bom nekaj predpisal. Za pomiritev in okrepitev."

„Prosim. Rade volje bom jemal po tvojih navodilih. Priznam, nisem pomislil, da me bo tako nenadoma doletelo. Ni bilo pravega povoda in razloga za prehlad. Mogoče so kriva moja leta in sem že bolj občutljiv."

„Beži, beži. Prazne utvare. Ali res nisi hodil po vlagi?"

Ravnatelj je odkimal.

„Nisi sedel na prepihu? V redu. Želim ti mnogo zdravja." Zdravnik Marko Polet je iztegnil listek iz bloka in se poslovil.

Ravnatelj Gvido Zorec je še v času bolezni najprej pomislil na šolski kolektiv. Ko se je pojavila hišnica Hilda Frecko, ji je z zanjo znanim službenim glasom rekel: „Hilda, pokliči mi Špelo. Moram ji povedati, kako naj ravna, da se na šoli ne bo poznala moja odsotnost."

Špela Hreščak je kmalu prihitela in prisrčno stisnila ravnatelju roko. „Gvido," je začebljala, „ne moreš mi verjeti, kako sem vesela, da si spet zdrav. Bala sem se že . . ."

„Zame si se bala? Kaj si računala, da se mi bliža konec? Kopriva ne pozebe. Nikar me ne spravljaj pod zemljo."

Špela Hreščak je spoznala, da je zinila preveč. Pomislila je malo in nato rekla: „Ne želim ti najhujšega. Zato še imaš z mano vred dovolj časa. Zaskrbljena sem le, ali bi brez tebe lahko sami vodili šolo. Jaz sem tvoja namestnica. Vsaj glede tega je urejeno. Vseeno mi pa le ni. Ti imaš mnogo izkušenj, jaz sem se šele ob tebi marsičesa naučila."

Razložil ji je, kako naj bi vodila šolski kolektiv. Razumevajoče mu je prikimavala, kljub temu pa se ga je lotil občutek, da je poslušala precej površno. Še bolj se mu je to utrdilo v mislih po njenem odhodu. Morebiti celo želi, da bi ga kar najhitreje nasledila na njegovem vodilnem mestu.

Umaknil se ji bo, če se mu bo le količkaj ponudila priložnost. Zaprosil bo, da ga invalidsko upokojijo. Naredil je svoje, prispeval, kar je največ mogel. Ne morejo mu očitati, da je pasel lenobo. Pazil je, da je kolektiv opravljal naloge, ki so bile pred vsemi. Marsikdaj se je zameril učiteljicam. Ni jih primoral, da so delale več, kakor jim je bilo naloženo. Hotel je le, da njihova šola ne bi bila najslabša. Zakaj bi jo morali omenjati na sestankih, češ poglejte, na šoli, ki jo vodi Gvido Zorec, ne naredijo niti tega, kar je nujno, zmeraj se izgovarjajo, da jih tarejo te in druge težave.

Špeli Hreščak bo prepustil svoj položaj. Vsekakor. Samo da si še malo opomore, pa se bosta pogovorila. Samo da mineta vrtoglavost in onemoglost. Ko izproži roko in jo ogleduje, se mu zdi, da je nenadoma ne bo več mogel vzdigniti.

Mar je napočil čas, da bo moral priznati: ne, nisem več dovolj močan, obhaja me slabost, moram se sprijazniti in oditi. Toliko let je bil na šoli. Naj nenadoma prekine in se poslovi od predmetov, ki so mu postali domači. Prijatelji.

Vonj po hodnikih in učilnicah. Po zbornici. Po kuhinji. Po skladišču. Zrak, ki mu je postal nepogrešljiv. V pisarni je vsaka reč na svojem mestu. Iztegne roko in jo doseže.

Na njegovo mesto v pisarni bo sedla Špela Hreščak in položila roki na mizo, ki mu je z leti pomenila vse več in več. Prijateljica v samotnih urah, ko so potihnili glasovi v razredih, ko se zvonec ni več oglašal. Sedel je, pisal, računal, seštevaj in načrtoval. Popravila, popravila. Streha je puščala, s sten je odpadal omet, cedila se je deževnica, žlebovi so puščali. Povsod sledovi časa.

Šlo je. Ni omagal. Vzdržal je in postal sam del poslopja in otrok in učiteljic. Le do Špele Hreščak je čutil nekaj več kot do drugih. Šel ji je z dlanjo po čelu.

Preteklost. Noče se več spominjati, noče trgati iz pozabe. Ne more pozabiti, oglaša se. Prihaja zmeraj enako kot daljen odmev. Koraki, besede. Šepet. Slišal se je za mizo v pisarni. — Oh, zakaj nisem jaz na njegovem mestu. — Tvoj Tomaž, Špela, je srečen. Dobra žena si mu. — Poznam tvoje slabosti. Rada vreščiš, vzkipi ti jeza, polije te kri. V srcu si dobra, predobra. Na obraz si si nadela naveličanost. Zunanji videz. Pod plaščem se skriva dobrota.

Zame, Špela si bila rešitev. Zaprl je oči in stisnil zobe, da so ga zabolele čeljusti. Še močneje je stisnil zobe. Ni premagal oglašanja.

Dvoje podob. Prva je silnejša in bližja od druge.

Kajžarjeva Magda! Spomin, ki ne ugasne. Olimpijski ogenj. Večna lučka. Zmeraj prižgana svetloba. V opomin in svarilo.

Špela za potešitev. Da bi pozabil prvo bolečino. Dodala mu je naslednjo.

Ne more se ubraniti, četudi se zamoti z delom. Cepi drevesa. Prekopava vrtno gredo. Sadi rože. Hodi na sprehode. Ubežati, ubežati. Ne more. Njuni podobi sta silnejši.

„Prosim," je vljudno odgovoril, ko je potrkalo na vrata. „Ti si, Helena?"

Helena Plavec je odgrnila prtiček. Pod njim se je prikazal velik lonec, „Tovariš ravnatelj, prinesla sem ti juho z rezanci. Kokošja juha najbolj prija porodnicam. Tudi bolni-

Ne silimo otroke s hrano!

„Ko sem bil majhen, sem moral pojesti vse, kar sem dobil na mizo!“ odločno pripoveduje marsikdo od staršev, prepričan, da je to še zdaj edino pravilno in veljavno.

Ne silimo otroka s hrano! Hrana mu mora biti v veselje, ne pa neprijetna dolžnost. Prav tako kot starejši ljudje ne jedo radi vseh jedi tudi od otrok ne moremo zahtevati, da bi jedli prav vse, kar pride na mizo.

Predvsem ne nalagajmo otroku celih gor hrane na krožnik, češ da potrebuje določeno količino hrane, sicer ne bo uspeval. Če použije otrok hrano na silo in morda celo pod grožnjo, mu bo prav gotovo več škodila kot koristila. Dajmo mu majhne obroke. Če bo lačen, bo zahteval dodatek. Večji otroci naj sami odločijo, koliko in katere jedi, ki so na mizi, bodo jedli. Nobene škode namreč ne bo, če otrok včasih odkloni meso in je samo krompir in zelenjavo ali narobe. Tudi, če nekatere jedi odklanja, si ne delajmo skrbi, saj lahko primanjkljaj nadomestimo z drugačno sestavo jedilnika.

To pa seveda ne pomeni, da moramo otroku kuhati le jedi, ki jih ima rad. Nobenih posebnosti mu ne dovolimo. Dovolimo le, da ne je nekaterih jedi, ki jih lahko nadomestimo s sadjem, skuto in podobnimi živili. Sicer pa naj nam bo napotilo, da otrok sme jesti, ne pa, da mora jesti! Če bomo ravnali tako, nam ješčnost otroka ne bo delala preglavic. Sam bo rad posegal po jedeh, ki jih radi jedo starejši.

Če otrok kljub temu odklanja hrano, je treba poiskati pomoč pri zdravniku.

Drobni nasveti

- Kadar kupite novo emajlirano posodo, jo potopite najprej v večjo posodo z vodo.
- Za pomivanje zelo umazanih steklenic priporočajo hladno vodo z zdrobljenimi jajčnimi lupinami.
- Zraven štedilnika imejte vedno krožnik za odlaganje pokrovk in kuhalnic, pa štedilnik ne bo umazan.
- Po vsaki jedi pomijte čimprej ves pribor in vsak kos posode. Tudi če vam vzkipi mleko po štedilniku, ga takoj očistite.
- Da se vam umazanija ne zaje med nohte, si pred delom namažite nohte in kožico okoli njih s kremo.
- Če hočete zaščititi slike pred prahom in pajčevinami, nalepite zadaj okrog okvira zaščitni trak, kakršnega uporabljamo pri vratih in oknih.

Zoper pretirano uporabo antibiotikov

Nerazumna poraba zdravil, predvsem antibiotikov, ne le pri odraslih, marveč tudi že pri otrocih, je resno vznemirila zdravnike po svetu in v Sloveniji. Najprej so v svojih vrstah, potlej pa tudi javno izrazili dvom v tako porabo zdravil, ki se jim mikrobi, le te naj bi uničili (kot povzročitelje najrazličnejših vnetij), prilagajajo in postajajo odporni. Velika poraba antibiotikov vseh spektrov, vse manjše učinkovanje teh umetno pridobljenih zdravil in ne nazadnje tudi veliki stroški, pa skrb o morebitnih posledicah teh, ne še tri desetletja starih zdravil so napotili mnoge zdravnike, predvsem pa farmakologe, da so se zazrli nazaj, v nekdanje zdravljenje, v čase, ko ni bilo o antibiotikih ne duha ne sluha.

Poti do starih zdravil so različne. Spet so se uveljavili najrazličnejši čaji in zeli, več pozornosti so spet namenili gibanju na svežem zraku, mnogi pa so začeli obujati stara pravila o zdravljenju z medom. Ta je kot zdravilo znan iz davnine, pa tudi iz bližnje preteklosti, saj je med NOB v najtežjih trenutkih ostajal edino „zdravilo“.

Opozorila svetovno zdravstvene organizacije o pretirani porabi zdravil in domače statistike, ki so postale še hitrejše in jasnejše, odkar recepte „pregleduje“ računalnik, so vzpodbudile številne zdravnike, da svoj študij posvetijo medu in čebeljim pridlekom.

Svetovno raziskovalno gibanje

V dobi, ko je bilo vse, kar je imelo nadih „patine“ zanič, ko je bilo dobro le vse, kar je bilo moderno, je tudi med izgubil večji del svoje veljave. S spoznanji, da je narava največji učitelj, da človek s trganjem vezi s preteklostjo pozablja tudi na stvari, ki so mu bile stoletja in tisočletja v pomoč, so v marsikaterem laboratoriju nehali gledati v bodočnost, posvetili so se preteklosti. In tako so vse več raziskav posvetili tudi čebeljim pridelkom. Prav takšno vnemo kot drugje po svetu so pri raziskovanju učinkovanja čebeljih pridelkov pokazali tudi nekateri jugoslovanski znanstveniki in začeli ugotavljati stvari, ki jih niti niso pričakovali. V laboratorijih, pod mikroskopi in na živalih, kasneje pa tudi na klinikah so potrjevali, da so v čebeljih pridelkih snovi, ki imajo ugoden učinek na počutje in zdravje ljudi. Kmalu je postalo znano, da je cvetni prah najbolj skoncentrirana hrana, kar jih poznamo, saj so v njem snovi, ki jih potrebuje organizem za rast in vzdrževanje biološkega ravnotežja. Za mleček so dognali, da je biološki pospeševalec in da hkrati zavira rast bakterij, plesni in virusov. Propolis je aktivna snov z izredno močnim učinkom proti virusom in bakterijam.

Uspehi domačih strokovnjakov

Raziskovalca slovenskega mikrobiološkega inštituta Bratko Filipič in prof. dr. Miha Likar sta dokazala, da matični mleček in propolis zavirata rast virusov. V poročilu „Vpliv propolisa in matičnega mlečka na razvoj nekaterih virusov“, ki ga je zaradi izrednih odkritij in dosledne znanstvene metode v celoti objavil tudi ameriški strokovni bilten „Interferon Scientific Memoranda“ iz Buffala, med drugim poročata v sklepnem delu poročila:

„Iz raziskave je razvidno, da naravni proizvodi med, matični mleček, cvetni prah in propolis nimajo samo fizioloških učinkov, ampak razen proti mikrobom deluje tudi proti virusom. Vprašanje pa je, iz česa izvira ta antivirusna aktivnost in kakšno je razmerje med sestavo in vplivom čebele na antivirusno dejavnost . . .“ Poskusi kažejo, da aktivna snov ni samo ena, ampak da gre verjetno za kompleks snovi, ki šele v pravilnem razmerju in ob aktivnosti čebele dajo fiziološko in antimikrobno dejavnost . . .“

Poskusi razvozljali razmerje

V Medexovih laboratorijih so čebelje pridelke mešali v različnih količinah in na podlagi učinkov ugotovili, katera mešanica medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa deluje na človeški organizem najbolj ugodno. In tako je nastal **APIKOMPLEKS, doslej edina in zelo učinkovita mešanica čebeljih pridelkov, ki je uspešno prestala tudi vse klinične teste.** V njem so sestavine, ki zavirajo rast virusa, povzročitelja influence, tudi če so razredčene v razmerju 1:100.000.

Čebele niso zdravniki

O delovanju Apikompleksa so bile narejene raziskave. Preizkusili so ga na več klinikah v različnih jugoslovanskih mestih in ugotovili njegovo izredno ugodno delovanje. Preizkusili so ga ljudje sami in ugotovili njegovo uspešnost. Toda zdravnika ne med ne drugi čebelji prideki ne morejo nadomestiti. Kadar človek zboli in se ga loti visoka temperatura, mora upoštevati navodila zdravnika. Poskusi v uglednih klinikah pa kažejo, da za infekcijskimi boleznimi zboli neprimerno manj ljudi, ki jemljejo žličko Apikompleksa dnevno. In v tem je največja moč naravnega preparata. V preprečevanju bolezni, mnogi zdravniki pa ga svetujejo že kudi kot edino sredstvo, ki pomaga pri zaviranju rasti virusov, je nenadomestljiv. Zato ga je danes moč najti na prodajni polici sleherne lekarne in v vseh večjih trgovinah. Ker ga je ustvarila narava brez pomagal kemije je popolnoma nenevaren in ne more povzročiti nobenih škodljivih stranskih posledic.

Topli kruhki za večerjo

Topli kruhki za večerjo bodo prijetna sprememba na jedilniku marsikatere družine. Res da so samo kruhki, pa so vendar popolnoma drugačni, kot jih vedno pripravljamo. Tokrat so brez šunke, brez svinjske pečenke, brez salam.

Kruhek s sesekljanim mesom

Na osebo računamo tri kruhke. Lahko razrežemo kajzerice, maslene štručke, narežemo cljno ali mlečno štruco in bigo. Kruhki so lahko beli ali črni, tudi graham kruh je dober, kdor ne sme navadnega.

Kruhke na hitro popečemo na močno segreti električni plošči po obeh straneh. V sredi morajo ostati še mehki. Na popečene z žličko naložimo mesni nadev, ga pokrijemo z dvema tankima rezinama sira in postavimo za 8—10 minut v močno ogreto pečico. Kruhke ponudimo tople. Preden jih damo na mizo, vsakega okrasimo s kupčkom rdečega ajvarja ali koščkom feferona. Poleg ponudimo zeleno ali fižolovo solato.

Sesekljano meso prepražimo, začinimo z vegeto in povežemo z jajcem.

Kruhek z ribjim mesom

Katerokoli vrsto ribjega mesa narežemo na podolžne kose, posolimo, po želji popopramo, povaljamo v moki in jajcu ter ocvremo. Vroče rezine naložimo na kruhke, pokrijemo s plastjo sira in postavimo v pečico za nekaj minut. Ko se sir začne topiti, jed, okrašeno s kolobarjem ali rezino limone in vejico zelenega peteršilja, takoj ponudimo.

Kruhek z možgani

Kruhke tanko pomažemo s surovim maslom. Na žlici olja prepražimo drobno sesekljano čebulo, dodamo veliko žlico zrezanega zelenega peteršilja in očiščene možgane. Ko so možgani prepraženi, jim primešamo jajca, počakamo, da zakrknejo, nato pa zmes še toplo naložimo na pripravljene kruhke. Z rezino sira jih postavimo v močno ogreto pečico. Čez nekaj minut kruhke zložimo na večji krožnik, potresemo s sesekljanim drobnjakom in serviramo s čajem.

Tople kruhke lahko ponudimo tudi za uvodno jed. Potem denemo na krožnik le po en kruhek in ga obložimo s pisanimi okraski: kolobarji trdo kuhanih jajc, kislo kumaro, rezino paradižnika, čebulnimi kolobarji, rdečo redkvico, zeleno papriko itd.

Če ponudimo kruhke gostom, ki so nas presenetili, bodo odlegli za drag narezek, s kozarčkom rdečega vina pa se jim bodo zdeli imenitna nova jed.

---

kom, ki se prehladijo. Poskusi, teknilo ti bo in kmalu si boš opomogel.“

Ravnatelj Gvido Zorec se je oprl na komolce in se zazrl v učiteljico. „Zame si prinesla?“

„Zate.“

„Te je poslala hišnica?“

„Sama sem skuhala juho. Premišljala sem, kaj bi ti prinesla. Rekel boš, da ne verjameš moji kuharski sposobnoti.“

Nasmehnil se je. „Točno si me pogodila. Pa veš, da sem ravno na to pomislil. Nikoli te nisem videl za štedilnikom v kuhinji. Kadar si prišla v šolsko kuhinjo, se nisi dolgo zamudila. Zoprno ji je sukati kuhalnico, sem si mislil.“

Prinesla mu je na posteljo, postavila na pladenj bel krožnik in mu ga napolnila. „Boš lahko sam? Ali naj ti pomagam?“

„Ne, ne. Samo hišnica Hilda Frecko je to naredila. Veš, takrat me je imela popolnoma v oblasti. Nisem je niti prav spoznal. Ubogal sem jo kot otrok, ko mi je nastavila skodelico s čajem na usta. Hvala ti, lepo skrbiš zame.“

Helena Plavec se je obrnila stran od ravnatelja in pogledala ven. Sivina na dvorišču, sivina pod lipo. „Ko bo pomlad, bo spet veselo.“

„Zakaj pa takrat?“ Ravnatelj je hlastno jedel.

„Naša lipa bo spet ozelenela. Potem bo zacvetela. Prihitele bodo ptice in se lovile na njenih vejah . . .“

„Zaradi tega bomo veseli? Mar samo to zadošča človeku, da pogleda zeleno in cvetočo lipo s pticami na vejah? Oh, Helena, kdor je samo s tem zadovoljen, je po svoje srečen.“

„Zakaj po svoje?“

„Dolga pot je do sreče. Vprašanje je, ali sploh povede k njej. Mnogi omagajo že poprej. Ustavijo se in ne morejo več naprej . . . Okusno si skuhala. Povrnil ti bom stroške.“

„Tovariš ravnatelj, ne začni s tem. Kakšne stroške mi boš povrnil? Ozdravi, samo to ti želim, in se vrni k nam. Pusto je brez tebe.“

Ravnatelj Gvido Zorec je pogledal Heleno vprašujoče. „Kaj se norčuješ iz mene? Včasih sem siten. Učiteljicam — tudi tebi — je ljubše, da me ne vidite.“

Helena Plavec je sklonila glavo. „Po posodo bom prišla pozneje,“ je rekla po tihem in odšla.

Pusto je brez tebe, je rekla. Ravnatelj Gvido Zorec je obsedel na postelji in premišljeval o Heleni Plavec. Plaho dekle. Kadar je potrkala na vrata pisarne in je rekel: naprej, ni takoj vstopila. Sam ji je odprl. Njena majhna postava ga je presenetila. To naj bo naša nova učiteljica? Strmel je nekaj časa mimo nje, da ga je plaho pogledala. Šele to ga je vrnilo v sedanjost. Povabil jo je noter.

Sedela je na stolu in sklepala roke na krilu. Čisto je izginila pred njim. Težave boš imela s šolarji, je pomislil. Norčevali se bodo iz tebe. Me prav zanima, kako jih boš ukrotila. Odvisno je od tega, ali si jih boš znala pridobiti. Ali bodo čutili do tebe zaupanje. Saj si še skoraj podobna nedoraslemu dekletu.

Molčala je in pritrjevala, ko ji je povedal, kaj bo delala. Takoj je rekla: tovariš ravnatelj, nikar me ne vikajte. Vrnil ji je: potem pričakujem enako od vas. Ne, ne, vi kar dajte, jaz vas bom pa vikala. Pri tem je ostalo. Šele ko so proslavili Špelin rojstni dan, se je omehčala. Popila sta kozarec vina. Položila je svojo roko čez njegovo. Tako se pije bratovščina, je vzkliknila Štefka Vranc. Kdor od naju se bo zmotil, bo plačal za kazen liter vina, je rekel šaljivo, ko sta izpila in trčila z dnom kozarcev. Najprej se je treba poljubiti. Spet se je oglasila Štefka Vranc. Dekleta so se muzala, ko je približal svoje ustnice njenim. Ni sodelovala, nastavila jih je in čakala, da jo je poljubil. To ni nič, so zategnila dekleta. Hotele so, da bi ponovila poljub. Nista jim ugodila, njemu se niti ni ljubilo, ker so se že tako norčevali iz obeh. Malo kasneje je iskal njene ustnice, a ni več sodilo k bratovščini.

Varovala se je in ga nagovarjala v tretji osebi. Koliko časa boš tako počela, si je pravil in čakal na njeno napako. Ni se zmotila, njemu pa je nekajkrat ušlo v zbornici: tovarišica Helena Plavec, tako ne boste prišli daleč. Zažarela je, pogrešil je in bi moral prvi plačati za kazen liter vina. Ni zahtevala, naredila se je, kakor da je preslišala njegovo oslavljanje.

Za novoletno jelko so plesali. Sedeli so v zbornici in pomaknili mize nekoliko k steni, da so imeli vsaj malo več prostora. Priklonil se ji je. Ni bila posebno pripravljena, da se zavrti z njim. Vedel je, da mu je zamerila, ker se je zelo pozno spomnil nanjo. Do tedaj je že plesal z vsemi drugimi dekleti. Med plesom mu je očitala. Komaj opazno, da je preslišal. Želel je, naj bi ponovila, kar je bila spregovorila. Saj ni važno, je odgovorila in pazila, da se ji ni preveč približal.

Dekleta so jima gledala pod noge. Špela Hreščak je včasih požugala s prstom. Tovariš ravnatelj, malo več olike, prosim. Nikar si ne privošči mladih teles. Drugače bomo vse norele za tabo. Šlo mu je na smeh, obenem pa je tudi čutil v Špelini pripombi nekaj drugega. Mogoče mu je zamerila in je pričakovala, da bo plesal samo z njo. Ni mogel, že zaradi odnosa do deklet.

Med moškimi je imel prednost. Izbirale so si največ njega, hišnik Feri Frecko toliko da je prišel v poštev, Špelin mož Tomaž je pa bil na potovanju.

Ni pričakoval, da ga bo Helena Plavec obiskala. Sama se je odločila. Najbolj ji šteje v dobro to, da mu je prinesla hrano. Te njene oči! Prebadale so ga. Ne, ne, ni mogoče. Ne sme misliti nanjo. Ni si še opomogel od bolezni, mora še bolj paziti na zdravje.

Prekleto ga je zdelalo. Da ga je lahko nenadoma vrglo v posteljo. To ima zaradi tega, ker je predolgo sedel na kamnitem podstavku na Magdinem grobu. Svečka, ki jo je prinesel, je ugasnila. Lahko bi tudi sam ugasnil. Zaprl oči za zmerom. Ko ga je kuhala vročina, je ves svet potonil. Ni bilo ceste in ljudi, sam je taval in se pogrezal. Hotel je bežati, nekdo ga je venomer preganjal, a noge so bile utrujene. Težke. Sploh jih ni mogel premakniti. Kakor da je ležala na njem gora. Kamenje je padalo in votlo odmevalo. Neznani zvoki in odmevi. Bučanje v daljavi. Prisluhnil je, ni se približalo. Pričakoval je, da bo potegnjen v središče dogajanja, da bo eden izmed kamnov, ki so se kotrljali po strmini. Mar je bila to slutnja pred bližajočim se koncem?

(Dalje prihodnjič)

„Die Leute, die gegen Unrecht sind, sollen zusammenarbeiten!“

Quer durch alle Parteien und Gruppierungen auch außerhalb der gemischtsprachigen Gebiete gibt es Menschen mit demokratischer Gesinnung, die die nationalen Minderheiten in Österreich unterstützen und sich gegen ihre Entrechtung aussprechen. Unser Gespräch mit Richard Stockhammer, Vizebürgermeister einer oberösterreichischen Gemeinde, ist ein Beweis dafür und zeigt zugleich die Möglichkeit und Notwendigkeit, den Kampf gegen die minderheitenfeindliche Gesetzgebung auf einer breiteren Basis zu führen.

Einheit: Sie sind Vizebürgermeister einer fast 5.000 Einwohner zählenden Gemeinde, Listenführer der ÖVP Regau und als christlicher Gewerkschafter Betriebsrat bei der Oberösterreichischen Kraftwerke AG (OKA). Wie wurde Ihres Wissens an der Parteibasis die Diskussion über die Minderheitenfrage, über das Volksgruppengesetz und über die Minderheitenschulfrage geführt?

Richard Stockhammer: Wenn man die Parteibasis im lokalen Bereich meint, ist es überhaupt nicht diskutiert worden, im Betriebsrat auch nicht. Informiert wurde fast nur über Radio und Fernsehen, damals bei der Volkszählung.

Einheit: Welche Möglichkeiten hätte es Ihres Wissens seitens der Parteiführung und der Gewerkschaftsführung gegeben, über die Minderheitenfrage zu informieren?

Richard Stockhammer: Ich habe eigentlich noch kaum im Gewerkschaftsbereich gemerkt, daß die Führung ausführlich über Probleme, die über den betrieblichen Bereich hinausgehen, informiert. Beim Gastarbeiterabbau und bei Zwentendorf vielleicht. Beim Minderheitenproblem versuchte man überhaupt nicht, eine Diskussion in Gang zu bringen. Auch im Parteibereich wurde meines Wissens sowas nicht versucht. Möglichkeit hätte sowohl die Gewerkschaftsführung, zum Beispiel über die „Solidarität“, als auch die Parteiführung. Ich kann mir aber vorstellen, daß in Kärnten und im Burgenland, dort wo ja die Betroffenen sicher auch in der Gewerkschaft organisiert sind, ihr Anliegen auch in die Gewerkschaft eingebracht haben. Dort hat man hoffentlich die Probleme ganz offen diskutieren können. Aber im oberösterreichischen Raum kann ich mich nicht erinnern, daß sie diskutiert wurden, es kann sein, aber ich weiß nichts davon.

Einheit: Und wie ist Ihr Standpunkt zu dem gemeinsamen Aufruf, den die Minderheitenorganisationen und einige andere demokratische Organisationen anläßlich des Inkrafttretens der Verordnungen zum Volksgruppengesetz am 1. Juli 1977 gefaßt haben? In diesem Aufruf heißt es, daß der Staat die Entrechtung der Minderheiten betreibt, daß seit Unterzeichnung des Staatsvertrages Recht immer mehr zu Unrecht wird. Der vorläufige Schlußpunkt, wird in dem Aufruf, der ja auch in der vorletzten „Einheit“ abgedruckt war, gesagt, ist das Volksgruppengesetz vom 7. Juli 1976 und die dazugehörigen Verordnungen. Es wird da beispielsweise gesagt, daß auf dem Gebiet der Amtssprache die Slowenen die volle Anerkennung der Minderheitensprache im gesamten zweisprachigen Gebiet fordern. Als Argument wird in dem Aufruf angeführt, daß jeder Deutschsprachige weiß, wie schwierig es ist, sich in der eigenen Muttersprache bei Ämtern und Behörden durchzusetzen, und daß ein Slowene, der die Schriftform seiner Muttersprache nie oder nur mangelhaft erlernen konnte — es kann halt nicht jeder Slowene ins Gymnasium — und von der deutschen Sprache nur das kann, was ihm die Volks- und Hauptschule mitgegeben hat, keine Möglichkeit hat, sein Recht durchzusetzen. Um den Slowenen im gemischtsprachigen Gebiet zu ermöglichen, ihre Anliegen besser durchsetzen zu können, muß der Verkehr mit Ämtern und Behörden auch direkt in der Muttersprache möglich sein. Voraussetzung ist allerdings dafür eine zweisprachige Ausbildung.

Richard Stockhammer: Ich habe früher schon gesagt, daß allein schon von dem Artikel 7, der eigentlich die verbindliche Grundlage ist, in dem Österreich ja auch vertraglich verpflichtet ist — ich rede jetzt einmal gar nicht von der moralischen Verpflichtung — diese Voraussetzungen, nämlich die Zweisprachigkeit auf allen Gebieten des öffentlichen Lebens, geschaffen werden muß. Und wenn ich nun hören muß, daß die Minderheitenorganisationen — und die müssen es ja wissen — diesen Artikel des Staatsvertrages als unerfüllt ansehen, so ist das unglaublich. Eigentlich müßten ja seit 1955 alle Rechte den Minderheiten gegeben sein. Warum sich eigentlich die Minderheiten das so lange gefallen lassen haben, ist für mich nicht erklärbar, darüber sollten Sie in der Zeitung auch einmal schreiben, oder warum alle Interventionen der Minderheiten von den Regierungen nicht erhört wurden. In diesem Volksgruppengesetz wird ja nur einem geringen Teil der Bewohner des zweisprachigen Gebietes das Recht auf zweisprachige Ortstafeln gewährt. Stimmt das wirklich, was da in der Erklärung steht? Sind es in Wirklichkeit über 800 Orte, und waren es nach dem Ortstafelgesetz 1972 noch 205 Orte, die zweisprachige Ortstafeln erhalten sollten, sind es 1977 nur noch 91 Orte in 10 von 62 Altgemeinden. Von diesen werden etwa nur 20 wirklich aufgestellt, da die übrigen kleine Siedlungen sind, die überhaupt keine Ortstafeln aufweisen. Der zweisprachige Charakter von 52 Altgemeinden wird dreist geleugnet. Die Prozentdemokratie feiert traurige Urstände. Und der Höhepunkt der Verhöhnung: viele Ortsnamen sollen im slowenischen Dialekt geschrieben werden. Als ob man auch „Klognfurt“ statt „Klagenfurt“ auf die Ortstafeln schreibe! Wenn ich Volksgruppen habe, die in dem Staatsgefüge leben, so wäre doch am logischsten, nicht nur weil es im Staatsvertrag steht, denen für das ganze Gebiet, in dem sie leben, alle Rechte zu gewährleisten. Das müßte doch eine Selbstverständlichkeit sein. Sind wir doch froh, daß es Slowenen und Kroaten bei uns gibt, wir sollten die stolz herzeigen, die sind doch genauso wertvoll.

Einheit: Wie stehen Sie zur Forderung der Minderheiten und verschiedener demokratischer Organisationen nach Ausbildung aller Kinder und Jugendlichen im ganzen gemischtsprachigen Gebiet in beiden Sprachen?

Richard Stockhammer: Die Schweizer haben da sicher Erfahrungen, von denen man lernen kann. Ein zweisprachiges Schulsystem ist sicher gut. In Kärnten hat es doch so etwas schon für das ganze zweisprachige Gebiet gegeben. Ich finde es nicht richtig, daß man das aufgelassen hat. Um gut zusammenzuleben, muß man sich doch verstehen, und wenn man verschiedene Sprachen spricht, so ist es doch gut, wenn man die jeweils andere kann. Ich habe jetzt anläßlich einer Kur Kontakt mit Kärntnern gehabt, da habe ich mich schon gewundert, wie slowenenfeindlich die zum Teil waren. Das ist doch keine Lösung, einfach zu sagen, „wenn die nicht zufrieden sind, sollen sie über den Loibl gehen“. Was ist das doch für eine unmögliche Aussage. Anscheinend gibts da quer durch alle Parteien alte Nationale und Nazis, die nicht gescheiter geworden sind. Ich gehörte auch dazu. Uns haben sie doch eingeimpft, daß es eine deutsche Herrenrasse gibt, und daß alle möglichen und unmöglichen Gebiete „deutsches Gebiet“ sind. Die Geschichte beweist doch, daß die Slowenen schon „immer“ dort waren. Außerdem haben es diese slawischen Völker schon in der Monarchie nicht leicht gehabt und in der Hitlerzeit sicher auch nicht. Man ist mit diesen Menschen sicher nicht fein verfahren. Und wenn heute noch versucht wird, mit dieser kriegerischen, leidvollen Vergangenheit, mit diesem Nationalismus Politik zu machen, so lehne ich das völlig ab. Auch wenn man mit Stolz darauf verweist, daß man Hitlerjunge war, und das im Wahlkampf wie z. B. der Landeshauptmann Wagner verwendet, so ist das ein sehr gefährliches Beginnen. Wir haben doch alle da große Fehler gemacht, und so gibt es doch überhaupt keinen Fortschritt. Es ist doch ein Wahnsinn, wenn man aus dem, was der Nationalsozialismus gebracht hat, nichts lernt.

Einheit: Und was sagen Sie zu dem Bestreben, quer durch die Parteien Leute zu verbinden, die dafür eintreten, daß solche demokratischen Rechte wie die Verwendung der Muttersprache für die Minderheiten gewährt werden?

Richard Stockhammer: Ich finde so ein gemeinsames Vorgehen unterschiedlichster Kräfte sehr wertvoll, und ich bin froh darüber, daß es auch in Kärnten solche Leute gibt. Es ist eher unverständlich, daß sich diese Kräfte nicht mehr formieren.

Einheit: Was können Sie sich vorstellen, daß man innerhalb der Organisationen, in denen Sie tätig sind, zur Verbreitung von Informationen über die Lage der Minderheit beiträgt?

Richard Stockhammer: Besonders in Kärnten müßte viel geschehen, weil dort sind die Ungerechtigkeiten am deutlichsten, im oberösterreichischen Raum hier ist das leider kein aktuelles Problem. Vielleicht sollte der ORF regelmäßiger den Standpunkt der Minderheiten bringen. Besonders im Gewerkschaftsbund müßten die Minderheiten aktiv werden. Auch hier wäre es gut, wenn Leute unterschiedlichster weltanschaulicher Richtungen zusammenarbeiten, ganz gleich, wo die Leute stehen, die Leute, die gegen Unrecht sind, sollen zusammenarbeiten. Ich weiß allerdings auch, daß es für führende Köpfe der Partei unmöglich ist, Aktionseinheiten mit Kommunisten vom KBÖ oder auch von der KPÖ zu akzeptieren.

Einheit: Eine abschließende Frage: Können Sie sich vorstellen, z. B. einen slowenischen Chor in die Gemeinde zu einer Kulturveranstaltung einzuladen?

Richard Stockhammer: Ja! Warum nicht? Etliche in der Gemeinde werden sich das sicher mit Interesse anhören. Ich selbst werde mir so einen Chor einmal anhören.

Einheit: Sie könnten ja zur Eröffnung von dem Kulturheim in St. Primus/Št. Primož nach Kärnten kommen.

Richard Stockhammer: Das ist eine gute Idee. Ich finde es auch sehr gut, daß die Slowenen im Notfall selber solche Kulturhäuser bauen, und daß das auch praktisch von den Solidaritätskomitees unterstützt wird. Zur Dreiparteieneinigung ist noch abschließend zu sagen: Da haben doch die Parteiobmänner für alle SPÖler, ÖVPler und FPÖler was unterzeichnet, was zur Entrechtung der Minderheiten dient. Gut, in Wien wird öfters was beschlossen, womit die Betroffenen nicht einverstanden sind. Jetzt müßte man halt die Möglichkeiten in den Parteien nutzen, um diese Beschlüsse zu ändern, leider sind halt die Mitglieder oft recht inaktiv, insofern haben es die Parteiführungen leicht. Das wesentlichste ist aber, daß sich die Slowenen und Kroaten aktivieren. Auch könnte man landesweit z. B. am Nationalfeiertag Slowenen und Kroaten einladen, Chöre austauschen . . .

Izšla je prva številka drugega letnika Einheit-Enotnost — „časopisa za pravice manjšin“, ki ga izdaja poseben uredniški odbor komitejev in iniciativnih skupin za pravice manjšin v Avstriji.

V uvodnem članku, ki posreduje kratek pogled nazaj na leto 1978 ter pogled naprej na leto 1979, je poudarjeno, da je manjšinam in njihovim prijateljem iz vrst večinskega naroda tudi v minulem letu uspelo s konkretnimi primeri dokazovati, da sedanja manjšinska politika Avstrije ni v korist marveč nasprotno v škodo prizadetih manjšin. Zato bo tudi v novem letu treba nadaljevati boj za pravičnejšo rešitev manjšinskega vprašanja — to pa nalaga nove naloge tudi solidarnostnemu gibanju.

Iz vsebine najnovejše številke „Enotnosti“ je treba predvsem omeniti prispevke, ki so v letošnjem mednarodnem letu otroka posvečeni boju koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov za enakopravnost materinščine v vzgoji otrok, zlasti v otroških vrtcih. Nadalje beremo med drugim o problemu Reberce; o zahtevi gradiščanskih Hrvatov po rednih radijskih oddajah; o protislovenski gonji nemških nacionalistov; o razstavi o izseljeništvu, ki so jo priredili dijaki slovenske gimnazije; o gradiščanski občini Stinjaki, kjer se Hrvati borijo za svoj obstoj; pa o narodnostnem vprašanju v Jugoslaviji — za primerjavo z razmerami pri nas.

Enega izmed prispevkov, namreč pogovor s podžupanom neke zgornjeavstrijske občine, ponatiskujemo tudi v našem listu — kot dokaz, da imajo manjšine v Avstriji v svojem pravičnem boju prijatelje in zaveznike tudi v vrstah večinskega naroda, ne nazadnje prav po zaslugi solidarnostnega gibanja.

List „Einheit-Enotnost“ se naroči pri Solidarnostnem komiteju za pravice manjšin, 9010 Klagenfurt/Celovec, poštni predal 497. Posamezna številka stane 5 šilingov, letna naročnina pa 60 šilingov in jo je treba vplačati na konto št. 3010 pri Posojilnici Celovec.

Mesec slovenske knjige

V počastitev slovenskega kulturnega praznika ob 130-letnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna sta knjigarna „Naša knjiga“ in uredništvo „Slovenskega vestnika“ spet pripravila že tradicionalno in priljubljeno akcijo pod naslovom MESEC SLOVENSKE KNJIGE. V tem okviru nudi knjigarna tekom meseca februarja izredno ugodne pogoje za nakup slovenskih knjig. Tozadevni izbor obsega najrazličnejša področja književnosti — leposlovne, poljudnoznanstvene, otroške in strokovne knjige. Iz tega bogatega izbora objavljamo nekaj naslovov.

Vsaka knjiga samo šil. 5.-

- Ciril Kosmač: **POMLADNI DAN**, povest, 176 str. br.
- **SKRIVNOST ATOMA**, poljudno napisana knjiga o izkoriščanju atomske energije, 112 str. ilustr. br.
- Erna Muser: **VSTAL BO VIHAR**, pesniška zbirka, 14 str. il. br.
- **SKOZI TRPLJENJE V LEPŠE ŽIVLJENJE**, povesti iz težkih dni, 240 str. ilustr. br.
- Ivan Ribič: **STOPINJE V SNEGU**, dve povesti iz partizanskih let, 160 str. br.

Vsaka knjiga samo šil. 10.-

- France Bevk: **ISKRA POD PEPELOM**, zgodovinska povest, 126 str. br.
- Beno Zupančič: **MRTVO MORJE**, povest, 108 str. br.
- Anton Ingolič: **TVEGANA POT**, mladinska povest, 88 str. il. br.
- Viktor Nekrasov: **V STALINGRAJSKIH OKOPIH**, roman iz druge svetovne vojne, 264 str. br.
- Dhan G. Mukerdži: **POTUJEVA K HIMALAJI**, mladinske povesti, 160 str. ilustr. ppl.
- N. Birjukov: **ČAJKA**, roman o bojih sovjetskih partizanov, 360 str. ilustr. br.

Vsaka knjiga samo šil. 15.-

- Karel Grabeljšek: **V NOVI SVET**, zbirka novel, 256 str. pl.
- Ignac Koprivec: **SESTANKI**, povesti iz povojne dobe, 384 str. pl.
- Janez Gradišnik: **POT IZ NOČI**, zbirka novel, 220 str. pl.
- Milan Šega: **BALADA O LASTOVKI**, zbirka novel, 144 str. pl.
- Ferdo Godina: **PREPROSTE ZGODBE**, zbirka novel, 212 str. pl.

Vsaka knjiga samo šil. 20.-

- Jonathan Swift: **GULIVER MED PRITLIKAVCI IN VELIKANI**, mladinska povest, 144 str. ilustr. ppl.
- Slavko Pregl: **NOVA ZGODOVINA**, zbirka satir, 108 str. ilustr. ppl.
- Stevan Sremac: **POP ČIRA IN POP SPIRA**, satiričen roman, 280 str. ilustr. ppl.
- **NOČ BLISKOV**, zbirka „nadrealističnih besedil“ raznih avtorjev, 160 str. ilustr. pl.
- Johann W. Goethe: **FAUST**, odlomki iz znamenite pesnitve, 160 str. ilustr. pl.

Vsaka knjiga samo šil. 25.-

- Bojan Bolgar: **DVOJČKA**, roman družine, 456 str. pl.
- France Bevk: **KNJIGA O TITU**, drobni dogodki iz Titovega življenja, 144 str. ilustr. pl.
- Curzio Malaparte: **KOŽA**, roman iz Italije po porazu fašizma, 362 str. pl.
- Vjekoslav Kaleb: **ČUDOVITI PRAH**, povest iz narodnoosvobodilne borbe, 272 str. ilustr. pl.
- **Evelyn Anthony: ELIZABETA J. ANGLEŠKA**, roman o slavni angleški vladarici, 332 str. pl.

Vsaka knjiga samo šil. 30.-

- Hans Habe: **CHRISTOPH IN NJEGOV OČE**, roman, 360 str. pl.
- Jean Fourastie: **40.000 UR**, o položaju človeka v 21. stoletju, 232 str. pl.
- Timothy Green: **TIHOTAPCI**, knjiga o tihotapstvu v sodobnem svetu, 276 str. pl.
- A. I. Kuprin: **JAMA**, roman iz stare Rusije, 316 str. pl.
- Lion Feuchtwanger: **LAŽNI NERON**, roman, 384 str. pl.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Vendar opozarjamo, so mnogi naslovi na zalogi le v enem izvodu; zato svetujemo, da pohitite z nakupom oz. naročilom. Sicer pa obsega izbor še mnogo drugih lepih in zanimivih knjig po enako ugodnih cenah, tako da se obisk v „Naši knjigi“ v MESECU SLOVENSKE KNJIGE še posebej izplača.

Knjigarna „Naša knjiga“
Celovec, Pavličeva 5-7

Dobrla vas – Podholm

V nedeljo 4. februarja 1979 so Miklavov oče, Janez Miklav, praznovali svojo 89-letnico. Dolga je že njih življenjska pot, a dobri so še pri močeh, njih spomin neverjetno živ, edinole oči so jih zadnje leto začele zapuščati, kar jih, ker so vedno radi brali in bi za to sedaj, ko so že stari, imeli največ časa, nekoliko moti. A tolažijo se, češ na stare dni vsakega nekaj najde.

Dasiravno so Miklavov oče bili miren mož, ki se je posvetil predvsem svoji družini in kmetiji, je njih življenje bilo pestro. V cvetu mladosti jih je zalotila prva svetovna vojna. Zanesla jih je v rusko ujetništvo. Komaj so se od tam vrnili, bi jih spomladi 1919 na njih njivi skoroda ugonobila morilska krogla folksverovca, ki je pri Zilanu v Podholmu iskal starše pri Glinjah po folksverovcih umorjenega poročnika Ivana Kranjca, ki je bil pri slovenskih dobrovoljcih. Ker pri Zilanu ni bilo nikogar doma so omenjeni folksverovec in še dva njegova sodruga na polju naleteli na Janeza Miklava, današnjega slavljenca.

Od njega so zahtevali hrano. Odgovoril jim je, da pri njemu dobi hrano samo tisti, ki pri njem tudi dela, je prvi folksverovec začel mahati s puško proti njemu. Miklav, izkušen vojak, mlad in gibčen, je udarce vedno prestregel z roko. Ker se mu je posrečilo se od napdalcev nekoliko oddaljiti je prvi folksverovec ustrelil. Prestrelil je Miklavu jopič, a kožo na trebuhu le malo opraskal. Počil je drugi strel in Miklavu prestrelil komolec. Kri se je vlila, a zadel je k sreči samo mehki del. Miklav se je pognal čez en breg in posrečilo se mu je pobegniti, čeravno je za njim še nekajkrat počilo. Med drugo svetovno vojno so jim Hitlerjanci odpovedali pravico dednosti.

Vse to in še marsikaj drugega so nam pripovedovali sedaj 89 let stari oče, ko smo jih v nedeljo zvečer počastili, kot dolgoletnega slovenskega občinskega odbornika. Med našimi slovenskimi občinskimi odborniki so bili že med obema vojnama. „Pet je nas tedaj bilo v dobrolskem občinskem svetu, ki smo zastopali interese slovenske narodne skupnosti. Po drugi svetovni vojni sem bil le še sam. Ne morem razumeti, da jih je toliko, ki so prej volili nas, šlo sedaj voliti nemške stranke" so pridejali Miklavov oče.

Dr. Luka Sienčnik

VOLILNI SESTANEK EL ŽELEZNA KAPLA

bo v torek 13. februarja 1979 ob 19.30 uri v hotelu Obir.

Novost „Gast 79"

Medtem ko so v prejšnjih letih na celovškem sejmu gastronomije in turizma „Gast" v okviru tekmovanja med bifeji sodelovala samo domača podjetja gastronomije, bodo letos na „Gast 79", v času od 17. do 25. marca sodelovala oziroma med seboj tekmovala tudi gostinska podjetja iz inozemstva. Na mednarodni razpis celovškega sejma, se je odzvala cela vrsta interesentov, kar dokazuje da so inozemci zelo zainteresirani, da morejo sodelovati v obliki lastne posebne razstave na celovškem sejmu.

Obiskovalci sejma bodo vsak dan v sejemski hali številka 3 deležni kulinaričnih specialitet, ki bodo prav gotovo obogatila jedilne liste z novimi posebnostmi, brez katerih si danes sploh ne moremo misliti vsakodnevnega jedilnega lista. Namen tega medsebojnega tekmovanja je, da zainteresirani gastronomi, tako domači kakor tuji dobijo novih spodbud, kako lahko gostu pripravijo privlačnejše jedače in pijače.

Za tekmovanje med bifeji so se javila sledeča moštva: Zveza kuharjev Nemčije iz Stuttgarta (ZRN), Deželna poklicna šola za gostinstvo v Lochau (Predarlska), hotel „Grad Podvin", Radovljica (Jugoslavija); moštvo iz Thonon-les-Bains (Francija), Južnotirolska zveza kuharjev iz Bozna (Italija), skupina iz Opatije (Jugoslavija), hotel „Volga" iz Budimpešte (Madžarska) in moštvo iz Züricha (Švica).

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje društva na

14. ZIMSKI SPOMINSKI POHOD NA STOL

v nedeljo 18. februarja 1979

Zbirališče in skupen odhod izpred gostilne in trgovine Malle v Brodeh ob 4. uri zjutraj (vožnja z lastnimi vozili).

Slovenska športna zveza in Slovensko planinsko društvo Celovec

v a b i t a n a

I. zimski pohod „Arihova peč"

v spomin padlim borcem pod Arihovo pečjo februarja leta 1945

v nedeljo 25. februarja 1979 na Polani nad Št. Jakobom v Rožu.

Start pred „Polancem" med 10. in 11. uro,
cilj za smučarske tekače pred „Polancem",
cilj za pešce na planinski postojanki SPD - kočí nad Arihovo pečjo

1. Program I. zimskega pohoda „Arihova peč"
a) smučarski tek — 12 km (s tekaškimi, turnimi ali s alpskimi smučkami)
b) kombinacija tek — pohod (s smučkami do partizanskega bunkerja, pohod naprej do planinske postojanke)
c) pohod za pešce od „Polanca" preko partizanskega bunkerja do planinske postojanke
č) smučarski tek za otroke — 6 km (s tekaškimi, turnimi ali alpskimi smučkami)

2. Pogoji za udeležence
Na I. zimskem pohodu „Arihova peč" lahko sodelujejo športniki, planinci in ljubitelji narave ne glede na državljanstvo, spol in starost. Udeleženci pohoda (pešci) na planinsko postojanko morajo biti zimsko in planinsko opremljeni. Pešci se morajo držati proge, ki je za pohod pregažena in označena. Start za tekače in pešce je med 10. in 11. uro dopoldan. To se pravi, da bo lahko šel prvi na progo ob 10. uri s štartnega mesta, zadnji pa ob 11. uri. Prihod na cilj oziroma planinsko postojanko mora biti najkasneje ob 14. uri.
Tekači s smučkami pretečejo 2 krat krožno progo in se vrnejo na cilj ali pa pretečejo progo do partizanskega bunkerja, nato pa se povzpnejo peš do planinske postojanke.
Udeleženci pohoda na planinsko postojanko se lahko vrnejo po isti poti nazaj ali pa po poti, ki vodi na Kopanje.

3. Prijave in štartnina
Udeleženci I. zimskega pohoda „Arihova peč" se prijavijo na dan prireditve pri štartu, kjer morajo plačati štartnino 20.— šilingov. Vsak udeleženec bo prejel štartno številko, ki jo mora nositi vidno, in kontrolni kartonček, kamor mora čitljivo vpisati svoje ime. Na kontrolnih mestih dobi vsak udeleženec žig. Ožigosan kontrolni kartonček in štartno številko je treba oddati ob prihodu na cilj oziroma v planinski postojanki, kjer dobi vsak udeleženec diplomo o udeležbi na I. zimskem pohodu „Arihova peč" in 3 različne značke. Značke bodo tudi na prodaj. Prvouvrščeni tekači dobijo praktične nagrade, najboljši dneva pa spominsko plaketo.

4. Okrepčila, zdravstvena služba
Vsak udeleženec bo dobil ob prihodu na cilj oziroma na planinski postojanki čaj. Za zdravstveno službo je poskrbljeno. Vsak udeleženec sodeluje na lastno odgovornost.

5. Informacije
Informacije in pojasnila v zvezi z razpisom lahko dobite na sedežu Slovenske športne zveze (od 8.00 do 16.00 ure) tel. (0 42 22) 85 2 35, na sedežu Slovenskega planinskega društva (od 8.00 do 17.00 ure) tel. (0 42 22) 32 5 50 in na dan prireditve pri štartu.

6. Zimski pohod „Arihova peč" bo izveden ob vsakem vremenu.
V slučaju pomanjkanja snega bo na sporedu samo pohod za pešce do planinske postojanke — koče nad Arihovo pečjo.

7. Dovoz in parkirni prostor
Iz Št. Jakoba v Rožu vodi cesta proti Podroščici, preko vasi Leše/Lessach, Svatne/Schlatten in Hodnina/Kanin do Polane. Parkirišča so na razpolago v bližini štarta pri „Polancu".

8. Zlata značka Zimskega pohoda „Arihova peč"
Kdor se bo petkrat udeležil Zimskega pohoda „Arihova peč", bo prejel posebno zlato značko. Petkratno udeležbo mora dokazati s petimi zbranimi kartončki, ki jih pošlje na sedež Slovenske športne zveze.

ŠPORTNI VESTNIK

ZADNJA TEKMOVANJA ZA SVETOVNI POKAL NA EVROPSKIH TLEH

V preteklih dneh je stopil smučarski cirkus z nekaterimi tekmovanji pri moških in ženskah v zadnjo fazo pred tekmovanji v Ameriki in Kanadi. Nekateri rezultati:

Moški smuk v Villarsu: 1. Peter Müller CH, 2. Leonhard Stock A, 3. Werner Grissmann A

Moški veleslalom v Jasni: 1. Ingemar Stenmark S, 2. Bojan Križaj Jug., 3. Heini Hemmi CH, Boris Strel Jug.

Ženski slalom — Pforten: 1. Hanni Wenzel Lic., 2. Fabienne Serrat F, 3. Regina Sackl A

Ženski smuk — Pforten: 1. Cindy Nelson ZDA, 2. Caroline Attia F, 3. Irene Epple ZRN, 7. Cornelia Pröll A

Ta tekmovanja so prinesla deloma presenečenja, deloma pa so potrdila zadnje konkurence. Moški smuk v Villarsu je prepričljivo zmagal švicar Peter Müller, ki je kot prvi smukaš osvojil drugič prvo mesto, kajti v prejšnjih osmih smukih je vedno zmagal nek drug smučar. Čeprav je bil pri vmesnem času le tretji, je v spodnjem delu pospešil in zmagal. Na drugo mesto se je presenetljivo uvrstil specialist za veleslalom, Avstrijec Leonhard Stock. Tretji pa je postal končno Grissmann, ki je že tretjič v tej sezoni bil najhitrejši do prve kontrole, v spodnjem delu pa je zopet odpovedal.

V moškem veleslalomu je Ingemar Stenmark zmagal tokrat z rekordnim naskokom 4,06 sekunde. Drugi je postal Jugoslovan Križaj, ki je s tem rezultatom dosegel svojo najboljšo uvrstitev v sezoni 1978/79. Tudi Boris Strel je pozitivno presenetil, saj je dosegel sedmo mesto. Vodeči v svetovnem pokalu, Peter Lüscher je izpadel.

Pri ženskah se je končala ne le serija zmag v slalomu, temveč tudi serija zmag Moserjeve v smuku. Z najboljšim vmesnim časom je nekaj pred ciljem izpadla, prav tako tudi druga najboljša, Edith Peter. Na tem tekmovanju je zmagala Ameriačanka Cindy Nelson, najboljša Avstrijka se je uvrstila šele na sedmo mesto. Po zmagi Wenzlove v slalomu in po dobri uvrstitvi v smuku ter tudi še zmagi v kombinaciji je v ženskem svetovnem pokalu še vse možno. Moser ima pred naslednjimi tekmovanji 15 točk prednosti.

Pri moških je situacija še vedno ista, samo da je Lüscher po vsej verjetnosti zmagovalec, saj se je njegov največji konkurent (poleg Stenmarka) za prvo mesto, Andreas Wenzel pri prometni nesreči poškodoval.

EVROPSKO PRVENSTVO V DRSANJU NA LEDU V ZAGREBU

Evropsko prvenstvo v drsanju na ledu, katerega so se udeležili najboljši drsalci in pari vseh evropskih držav, se je te dni izteklo v Zagrebu. Ob robu je treba povedati, da je to prvenstvo izzvenelo katastrofalno, saj so sodniki dajali ocene, kot da bi jih kockali. Tako je postal pri moških brez dvoma najboljši drsač, Anglež Cousins le tretji, pri parih slabše dvojice plesalcev pa uvrščene na boljša mesta. Pri moških je slednjič zmagal Vzhodni Nemec Jan Hoffmann pred sovjetskim drsalcem Kovaljevom in najboljšim drsalcem konkurence Robertom Cuosinsom. Pri ženskah je pred Nemko Dagmar Lurz zmagala Hoffmannnova rojakinja Annette Pötzsch. Pri dvojicah oziroma v plesih sta zmagala sovjetska para.

Slovensko prosvetno društvo „Rož" v Šentjakobu in Slovenska športna zveza v Celovcu prirejata

JAZZ GIMNASTIKO

za dekleta in žene, fante in moške

v četrtek 22. februarja 1979 s pričetkom ob 19.30 uri v glavni šoli v Šentjakobu v R. Prijave: hranilnica v Šentjakobu

Prisrčno vabljeni!

HOKEJ NA LEDU

Preteklo soboto se je končalo avstrijsko hokejsko prvenstvo. Pravzaprav se še ni končalo, kajti šele sedaj bo padla odločitev v takozvanih play-off igrah kdo bo novi prvak, ali kdo bo moral zapustiti najvišjo ligo! Za prva štiri mesta je odločitev že zdavnaj padla, toda končni vrstni red se je določil šele po zadnjem kolu. Prvi je postal po zmagi v Beljaku Kapfenberg, drugi IEV, tretji KAC in četrti WEV. Prvi osvoji za play-off tekmovanje štiri, drugi tri, tretji dve in četrti eno točko. V spodnjem play-offu je prvi VSV, drugi ATSE, tretji Feldkirch in četrti Salzburg. Nekaj iger bo prenašala tudi avstrijska televizija.

VELIKO NAGRADO BRAZILIJE DOBIL JAQUES LAFFITE

Francoz Jaques Laffite, ki je zmagal že v prvi dirki za svetovno prvenstvo v formuli 1, je triumfiral po zmagi v Argentini tudi v Interlagosu. Od starta naprej je vodil, sledil mu je samo njegov partner pri Ligier Matra, Pattrick Depailler. Avstrijec Niki Lauda je prav tako kot v Argentini že po nekaj krogih izpadel, prav tako kot svetovni prvak Mario Andretti, ter James Hunt.

Rezultat: 1. Jaques Laffite (Ligier Matra), 2. Pattrick Depailler (Ligier Matra), 3. Carlos Reutemann (Ferrari), 4. Didier Pironi (MC Laren), 5. Gilles Villeneuve (Ferrari), 6. Jody Scheckter (Wolf).

Po dveh dirkah vodi Jaques Laffite pred Reutemannom.

SELANI ZELO USPEŠNI NA ROŽANSKEM SMUČARSKEM TEKMOVANJU

Na Rutah pri Šentjanžu so bile preteklo nedeljo rožanske smučarske tekme. 260 tekmovalcev iz celega Roža se je udeležilo tradicionalne prireditve in pri ugodnih pogojih, za katere je poskrbel domači klub sta postala rožanska prvaka Lizi Hedenik (Šentjanž) oz. pri moških Ernst Erijautz. Najuspešnejše društvo pa so postali Selani, ki so zmagali v šestih skupinah.

To so bili Sonja Dovjak, Elsi Oraže, Eduard Oraže, Walter Ogris, Werner Oraže in Pepi Čertov.

LEP USPEH ZAHOMČANOV

Pri koroškem deželnem prvenstvu v klasičnih disciplinah v Trgu (Feldkirchen) so smučarski skakalci Športnega društva Zahomec dosegli odlične uspehe:

Med **mlajšimi šolarji** je bil koroški prvak Kaiser Robert s skoki 24 in 24,5 m, ocena 158 točk.

Med **starejšimi šolarji** je bil koroški prvak Kaiser Mihi (27,5, 28,5 m; 207). Po vrstnem redu so Zahomčani dosegli še 3., 5. in 7. mesto — Wiegele Franci (27, 26 m; 196,5), Mörtl Norbert (26,5, 26 m; 192,5) in Pipp Gabriel (25, 26 m; 180).

Pri **mlajših mladincih** so dosegli 2., 3., 4. in 9. mesto — Kaiser Mihi (54, 53 m; 163,7), Godec Sigi (52, 52 m 153,8), Pipp Bernhard (50, 49 m; 140,8) in Wiegele Franci (43, 45 m; 114).

Med **člani** je bil Koroški prvak Walner Hanzi (61,5, 62 m; 215,9).

Pri **juniorjih** je Millonig Andrej dosegel 3. mesto (46, 44 m; 120,1).

V nedeljo 4. februarja je bilo v Mürzzuschlagu tekmovanje v smučarskih skokih za Austria Cup, kjer je zmagal med **starejšimi šolarji** Mihi Kaiser. Kot že omenjeno, so vsi navedeni skakalci člani Športnega društva Zahomec, katerim iskreno čestitamo.

REZULTATI SMUČARSKE TEKME V SMUKU V ŽELEZNI KAPLI

Šolarji: (21 tekmovalcev) 1. Rainer Lopar 1.12.85, 2. Mihael Ošina 1.13.53, 3. Gerhard Lesnik 1.15.41, 4. Gabriel Lipuš 1.16.11, 5. Johannes Oraže 1.19.01.

Mladinci: (25 tekmovalcev) 1. Rudolf Wieser 1.06.03, 2. Johann Ladinik 1.10.22, 3. Johann Lobnik 1.10.32, 4. Johann Maloveršnik 1.10.91, 5. Karl Ošina 1.11.76.

Moški: (32 tekmovalcev) 1. Manfred Plieschounig 1.03.69 — najboljši dneva, 2. Kristian Lopinsky 1.04.01, 3. Franc Vejnik 1.05.09, 4. Helmut Haller 1.05.25, 5. Franc Schmacher 1.06.78.

Seniorji: (11 tekmovalcev) 1. Otto Dobeitz 1.10.93, 2. Franc Dobeitz 1.11.96, 3. Johann Poderschnig 1.14.19, 4. Jakob Boschitz 1.18.50, 5. Stefan Bolterle 1.20.73.

Ženske: (17 tekmovalk) 1. Paula Dieng 1.19.13, 2. Andrea Knafl 1.19.29, 3. Emi Kölich 1.19.38, 4. Herta Tomaschitz 1.21.08, 5. Marica Hribernik 1.21.49.

MATURANTI ZVEZNE GIMNAZIJE ZA SLOVENCE VABIJO NA

GIMNAZIJSKI PLES

KI BO DNE 9.2.1979 OB 19.30 URI V PROSTORIH DELAVSKE ZBORNICE V CELOVCU

ZABAVAJO VAS:
ANSAMBEL VOKALI NEW SWING QUARTET
IN SOLIST
OTO PESTNER

Slovensko prosvetno društvo „Bilka" v Bilčovsu vabi na

PEVSKO REVIJO OD PLIBERKA DO TRABERKA

v nedeljo 11. februarja 1979

s pričetkom ob 19.00 uri pri Miklavžu v Bilčovsu. Nastopajo razni pevski zbori.

Prisrčno vabljeni!

V a b i l o

na dramo iz medvojnega časa

VOLKODLAKI

v nedeljo 11. februarja 1979 ob 20. uri v farni dvorani v Pliberku. Gostuje igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva „DANICA" iz Št. Vida v Podjuni. Prireditelj farna mladina Pliberk.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32 5 50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje.

JUGOSLAVIJA

PETEK, 9. 2.: TV v šoli — 16.50 Poročila — 16.55 Zverinice iz Rezije — 17.15 Poletje s Katko — 17.45 Rock koncert: Mike Oldfield — 18.15 Maraton za zdravje — 18.25 Obzornik — 18.45 Spoznavajmo naše morje — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 21.00 Lee Harwey Oswald — 21.45 Dnevnik — 22.00 625 — 22.20 Jazz na ekranu.

SOBOTA, 10. 2.: 7.55 Poročila — 8.00 Krokodil Ham — 8.10 Tako so živeli — 8.35 Vrtec na obisku — 8.50 Babičin vnuček — 9.20 Pisani svet — 9.55 Aare: slalom za moške — 11.00 Dokumentarna oddaja — 11.30 Po sledeh napredka — 12.00 Trim brez trenuha — 12.40 A. Blomquist: Maja z Viharnega otoka — 13.35 625 — 13.55 Aare: slalom za moške — 15.25 Poročila — 15.30 Zgodba v kuhinji — 17.00 Košarka Bosna : Partizan — 18.40 Naš kraj — 18.50 Očka, dragi očka — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Morgan: Marie Corie — 21.05 Potrkaj na vsaka vrata.

NEDELJA, 11. 2.: 7.45 Poročila — 7.50 Za nedeljsko dobro jutro — 8.15 Marija — TV nadaljevanka — 9.25 Sezamova ulica — 10.25 Aare: veleslalom za moške — 11.50 Ljudje in zemlja — 12.50 Kaj vemo o . . . — 13.25 Aare: veleslalom za moške — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Osma ofenziva — 21.00 Kajmanovo maščevanje — 21.30 Dnevnik — 21.45 Trnovski maraton — 22.05 Športni pregled.

PONEDELJEK, 12. 2.: 9.00 TV v šoli — 16.15 Kmetijska oddaja TV Beograd — 17.15 Poročila — 17.25 Naši trije — 17.40 Kaj vemo o . . . — 18.05 Človek za človeka — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladi za mlade — 19.20 Cikcak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Wolf: LH 615 — operacija München, TV drama — 22.00 TV dnevnik — 22.15 Kulturne diagonale.

TOREK, 13. 2.: 8.45 TV v šoli — 17.35 Poročila — 17.40 Zapisi za mlade — 18.10 Mali svet — 18.40 Obzornik — 18.50 Sodobniki — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Reforma šolstva na TV tribuni — 20.55 Pota Poljske — 22.20 Dnevnik — 22.35 Razvoj popularne glasbe.

SREDA, 14. 2.: 9.00 TV v šoli — 17.25 Poročila — 17.30 Tako so živeli: Solzice — 17.53 Londonska narodna galerija — 18.20 Ne prezrite — 18.35 Obzornik — 18.45 Od vsakega jutra raste dan — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Film tedna: Joe Hill — 21.50 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov — 21.55 Miniature — 22.10 Dnevnik.

ČETRTEK, 15. 2.: 8.55 TV v šoli — 16.55 Poročila — 17.00 Krokodil Ham — 17.10 Prve zmage v boju za okolje — 18.00 Na sedmi stezi — 18.35 Obzornik — 18.45 Babičin vnuček — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tretja razsežnost — 22.00 Dnevnik.

Jščemo

ženo med 40 in 60 leti za gospodinjstvo v hiši zdravnika z enim otrokom v Rožu. Stanovanje oz. soba v hiši, ker je stalna navzočnost potrebna. Plača in vse druge socialne ugodnosti po dogovoru, znanje obeh deželnih jezikov — zlasti slovenščine — potrebno. Interesentke naj se javijo pod šifro „vestna" na uredništvo!

Ärztehaushalt mit einem Kind im Rosental sucht **Frau** zwischen 40 und 60 Jahren. Wohnung bzw. Zimmer im Haus, da ständige Anwesenheit notwendig. Gehalt und andere soziale Vergünstigungen nach Absprache. Die Kenntnis beider Landessprachen — besondres Slowenisch — ist erforderlich. Bewerbungen unter „Gewissenhaft" an die Redaktion!

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu vabi na

SREČANJE FOTOAMATERJEV

s člani fotokluba „Kuhar" iz Kranja

v soboto 24. februarja 1979 ob 12.30 uri v prostorih Slovenskega informativnega in dokumentacijskega centra (SINDOK) v St. Ruprechter Straße 19/4 v Celovcu (vhod na dvorišču trgovine AUTO DENZEL.

Na sporedu je predavanje o osnovah fotografiranja. Vabimo Vas, da se srečanja, na katerem bomo ustanovili „fotoklub" — udeležite!

PUSTNA VESELICA

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero" v Ločah
Kraj: Pušnik v Ločah
Čas: sobota, 10. 2. 1979, ob 20. uri
Igrajo „FANTJE IZ ŠENTPETRA"

Slovensko prosvetno društvo „Obir" na Obirskem vabi na

TEKMOVANJE V SMUČARSKIH SKOKIH

v nedeljo 18. februarja s pričetkom ob 13.30 uri pri Podršniku na Obirskem. V slučaju slabega vremena oziroma ob pomanjkanju snega, tekmovanje odpade.

Prisrčno vabljeni!